

- ❖ legalább félévenként a tapasztalatokat a szülővel megosztja, a szülő számára otthon elvégezhető feladatot ad a gyermek fejlesztése érdekében,
- ❖ módszertani tanácsadás, szakkönyvi ajánlás, esetleg fejlesztő eszközt kölcsönzése,
- ❖ a szülő meghívása gyermekcsoportban hospitálásra (előre megbeszélte időpont és mód alapján a nap bármely időszakában bekapcsolódhat a csoport tevékenységébe),
- ❖ indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét,
- ❖ szakszolgálati javaslat bemutatásától kezdődően a gyermek - a délelőtti időszakban-, a javaslatban foglaltaknak megfelelő fejlesztésben részesítése.

6.5. Védő – óvó intézkedések

6.5.1. A gyermekek egészsége érdekében a gyermekek által betartandó előírások

- ❖ étkezés utáni fogmosás saját fogmosó felszereléssel,
- ❖ étkezés előtti, WC használat utáni kézmosás,
- ❖ saját törölköző használata,
- ❖ saját fésű használata,
- ❖ a WC rendeltetésszerű használata,
- ❖ étkezéseknél a szükséges mennyiségű étel elfogyasztása,
- ❖ szomjúság csillapítására nem csak az étkezéshez felszolgált ital, illetve ivóvíz fogyasztása,
- ❖ ebéd utáni ágyon pihenés, alvás,
- ❖ friss levegőn történő mozgásban való aktív részvétel,
- ❖ cukor és egyéb édességet a gyermek nem hozhat be az óvodába csak kivételes esetben, ha erre külön engedélyt kapott,
- ❖ a csoportszobába váltócipőben léphet be.

6.5.2. A gyermekek testi épsége érdekében a gyermekek által betartandó előírások

- ❖ a helyiségek és az udvar rendjének betartása,
- ❖ a játékok, evőeszközök rendeltetésszerű használata,
- ❖ az ornyílásba és szájba idegen anyagokat nem vihet be,
- ❖ alvásidőben csak az óvónő által engedélyezett tárgyat tarthatja magánál,
- ❖ a csoportszobából csak engedély kérésével, a szülő vagy a dajka felügyelete mellett léphet az engedélyezett helyiségbe,

- ❖ az udvaron tartózkodás során csak a játszórészen tartózkodhat,
- ❖ az épületből csak a szülővel (törvényes képviselővel) léphet ki, miután bejelentette az óvónőnek, s csak akkor, ha az óvodapedagógus a bejelentést tudomásul vette,
- ❖ társát vagy társai játékát nem zavarhatja,
- ❖ társai testi épségét nem veszélyeztetheti, fizikai bántalmazást és lelki terrort, fenyegetést nem alkalmazhat.

6.5.3. A szülők, pedagógusok feladata a gyermek védelmének megelőzésében

- ❖ a gyermekek védelme érdekében a bejárati kapu zárának használata valamennyi dolgozó és szülő feladata, napközben, a jelzett időpontokon kívül- az ajtót zárva tartjuk,
- ❖ érkezéskor illetve távozáskor a szülő köteles gondoskodni az ajtó és kapu bezárásáról,
- ❖ idegenek kíséret nélkül nem tartózkodhatnak az óvodában,
- ❖ érkezéskor a szülők személyesen adják át gyermekeiket a vele foglalkozó óvónőnek, illetve ugyanilyen módon jelezzék távozási szándékukat,
- ❖ miután a szülő, illetve meghatalmazottja átveszi az óvodapedagógustól a gyermeket, iránta teljes felelősséggel tartozik,
- ❖ délutáni udvari élet esetén is kérjük, hogy a szülő menjen oda a pedagógushoz, vegye át gyermekét, és csak ezután távozzanak el az óvodából,
- ❖ kérjük, a szülőket, hogy a balesetek elkerülése érdekében gyermekük átvétele után az óvoda udvarát játszótéri tevékenységre ne használják,
- ❖ óvodás gyermek intézményünkől csak a szülői nyilatkozatban megjelölt személy - meghatalmazott nagykorú - kíséretében távozhat; e személy – átadást követően – a gyermekért felelősséget vállal,
- ❖ tizenkét éven felüli, de kiskorú gyermek, testvérét csak rendkívüli esetben viheti el az óvodából, ha a szülő ezt kivételesen írásban kéri,
- ❖ amennyiben a szülő olyan használati eszközt, játékot, berendezési tárgyat észlel az óvodában, amely megrongálódott, vagy balesetveszélyt hordoz, kérjük, azonnal jelezze az óvoda vezetőjének,
- ❖ kérjük a szülők munkahelyi és lakáscímét, valamint telefonszámát, annak változásait szíveskedjenek bejelenteni a csoportos óvodapedagógusoknak, hogy baleset, vagy betegség estén azonnal értesíteni tudjuk Önöket,

- ❖ válás esetén a bírósági vagy gyámhivatali hatósági határozatban foglaltak szerint köteles az óvoda a gyermeket kiadni; határozat hiányában az óvoda köteles mindkét szülő számára a szülői jogoknak megfelelően eljárni; kérjük, hogy a szülői felügyeleti jogkör változását haladéktalanul jelezzék az okirat bemutatásával (ennek tényét az óvodapedagógusok csoportnaplójában rögzítik),
- ❖ a balesetek megelőzése érdekében a gyermekek ne viseljenek a mindennapokban ékszert, vagy olyan ruhadarabot, amely balesetveszélyes helyzeteket teremthet,
- ❖ az óvoda az otthonról behozott játékokért felelősséget nem vállal
- ❖ az óvodai élet során a gyermekek csak felnőtt kísérettel mehetnek le az udvarra, illetve fel a mosdóba, ahol szintén felnőtt felügyeletet kell biztosítani,
- ❖ gyermekekkel óvodapedagógus egyedül nem tartózkodhat az udvaron,
- ❖ baleset esetén Önökkel egy időben azonnal értesítjük a házi orvost, vagy szükség szerint a mentőket,
- ❖ a pedagógus a gyermekek tevékenységeivel együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformát az óvodai nevelési év megkezdésekor, illetve szükség szerint (kirándulások és egyéb programok, új gyermek érkezését követően, udvarra menetel előtt, stb.) életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismerteti, melynek tényét és tartalmát a csoportnaplókban dokumentálja,
- ❖ rendkívüli helyzetben – tűz, bombariadó, egyéb veszélyhelyzet – esetén az intézményben tartózkodó felnőtteknek emberi és hivatásbeli kötelessége a gyermekek mentése, biztonságos körülmények közé helyezése.

Az óvoda működése során az illetékes szakhatóságok (ÁNTSZ, munkavédelmi szakhatóság, tűzvédelmi szakhatóság) által meghatározott szabályokat be kell tartani.

6.5.4. Az óvodában bekövetkezett rendkívüli esemény (veszélyhelyzet, járvány, tűz és bombariadó, természeti katasztrófa, terror-támadás) esetén a gyermekek elvárható magatartási, viselkedési szabálya

A rendkívüli eseménynél használt jelzés hallatára (kolompolás) a gyermekek kötelesek az őket ellátó felnőttek utasításait maradéktalanul végrehajtani, képességeikhez mérten a lehető legrövidebb idő alatt teljesíteni.

A baleset, tűz és bombariadó esetén a tűzriadó tervben meghatározott menekülési útvonalon hagyják el a gyerekek és a felnőttek az intézmény épületét.

Az intézmény dolgozóira vonatkozó védő – óvó előírásokat az SZMSZ tartalmazza.

7. AZ ÓVODA NAPIRENDJÉVEL ÉS ÉTKEZÉSÉVEL, FELSZERELÉSÉVEL KAPCSOLATOS TUDNIVALÓK

7.1. Általános napirendünk

Az óvoda napirendje rugalmas, követi a helyi szokásokat, rendezvényeket, időjárási viszonyokat. A napirend szervezését a csoportvezető óvodapedagógusok végzik, a napirendtől való jelentős időbeli eltérést az óvodavezető engedélyezheti.

7.2. Az étkeztetés szabályai

- ❖ A gyermekek napi háromszori étkezésének megszervezése az óvoda feladata, mely élelmiszerekből az ételmintát köteles 72 órán át megőrizni (ÁNTSZ). Vonatkozik ez az otthonról hozott születésnap kinálás ételeire, kirándulások alkalmával kiegészítő tízóráira. Kivétel: az egész csoport számára vitamin pótlására szolgáló plusz gyümölcs, zöldség.
- ❖ Az óvodába csak megfelelőségi jelzéssel ellátott élelmiszerek behozatala engedélyezett. Az otthonról hozott ételek ÁNTSZ által történő vizsgálata nem megoldható, ezért az esetleges betegségek, fertőzések elkerülése érdekében kérjük, ne hozzanak gyermekeiknek élelmiszert.
- ❖ Nem etikus, valamint az óvoda tisztán tartását is zavarja az óvoda területén a gyerek etetése, nassoltatása otthonról hozott élelmiszerral a többi gyermek előtt.
- ❖ A gyereket kérjük otthon megreggeliztetni.

7.2.1. Étkezés kirándulások alkalmával

- ❖ Egész napos kirándulás alkalmával az óvoda biztosítja a gyermek számára a napi háromszori étkezést. Az óvodából távol lévő csoportoknak hideg élelmet tartalmazó uzsonnacsomagokat készít a konyha.
- ❖ Délelőtti kiránduláson résztvevő csoportok számára biztosított a meleg ebéd, ill. uzsonna.

7.2.2. Étkezési térítési díj befizetésének rendje

- ❖ Az ingyenes óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez egy nyilatkozat kitöltésére van szükség a szülők részéről, melyet az étkeztetésvezetőhöz kell eljuttatni.
- ❖ A havi térítési díj összege a hivatalos munkanapok száma alapján kerül megállapításra.
- ❖ A térítési díj megállapítása a mindenkori jogszabálynak megfelelően történik.
- ❖ A befizetés havonta történik a Polgármesteri Hivatalban.

7.2.3. Étkezési igény lemondása

- ❖ A gyermek távolmaradásának bejelentése nem vonja automatikusan maga után az étkezés lemondását is – étkezés lemondása a szülő igénye alapján történik.
- ❖ A csoportban dolgozó óvodapedagógusnak tett hiányzásjelentés nem helyettesíti a jóváírásra vonatkozó szülői kötelezettséget.
- ❖ Hiányzás esetén az étkezést írásban, valamint telefonon lehet lemondani minden nap 8⁰⁰- óráig.
- ❖ A lejelentés 24-órás eltolással lép hatályba, és a lemondást követő második havi befizetésnél írható jóvá..
- ❖ A teljes hét lejelentésére legkésőbb az előző hét pénteken, 8⁰⁰- óráig van lehetőség.
- ❖ Be nem jelentett hiányzás esetén a szülő a térítési díj visszafizetésére nem tarthat igényt.
- ❖ Az óvodapedagógusok a szülőktől pénzt nem vehetnek át, így a szülő felelőssége, hogy a meghatározott napon eleget tegyen kötelezettségének.
- ❖ Az ingyenes étkezést igénybe vevő szülő kötelessége az étkezés lemondása a gyermek hiányzása esetén.

8. SZÜLŐK AZ ÓVODÁBAN

A szülőkkel való közös nevelési elvek kialakítása

Az óvodánkba járó gyermekeket arra neveljük, hogy tanulják meg tisztelni a felnőtteket, szeressék és fogadják el társaik egyéniségét, másságát, tudják kifejezni magukat, de legyenek képesek alkalmazkodni is. Az esetleges konfliktusokat, a durvaságot mellőzve, erőszakmentesen oldják meg.

Ezen törekvésünk sikerének érdekében kérjük a szülőket, hogy otthon is ezeket az alapelveket erősítsék gyermekeikben. Például: mellőzzék gyermek előtt az indulatos, negatív megjegyzéseket mások gyermekére, annak származására, az óvodára, az ott dolgozó felnőttekre, és kerüljék gyermekeik verekedésre való biztatását még abban az esetben is, ha előző nap az Önök gyermekét érte sérelem.

8.1. A szülő joga

- ❖ a nevelési intézmény szabad megválasztása,
- ❖ megismerni az óvoda dokumentumait (Pedagógiai program, Házirend, Szervezeti és Működési Szabályzat),
- ❖ gyermeke fejlődéséről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon - előre egyeztetett időpontú – fogadóórákon,
- ❖ az óvoda nyitott rendezvényeinek látogatása, pedagógussal előzetes egyeztetés alapján aktív bevonódása a csoport tevékenységébe,
- ❖ igénybe venni a Pedagógiai Szakszolgálat ellátását,
- ❖ problémájával (amennyiben helyben nem orvosolják) az oktatási jogok biztosához fordulni,
- ❖ a gyermek lelkiismereti és vallásszabadságának irányítása, figyelembe véve az életkori sajátosságokat,
- ❖ a család az anyagi helyzetétől függően térítésmentes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön,
- ❖ írásbeli javaslatát az igazgató, a nevelőtestület, a szülői szervezet, megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül, a szülői szervezettől legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon,

- ❖ halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülőjeként gyermeke óvodába járatásához – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint – anyagi támogatást kapjon,
- ❖ személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,
- ❖ a gyermekek nagyobb csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérni az óvodavezetőtől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal részt venni a nevelőtestület értekezletein,
- ❖ szülői szervezet létrehozásának kezdeményezése, s abban történő tevékeny közreműködése: az óvodai Szülői szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét; észrevételeiről tájékoztatja a nevelőtestületet és a fenntartót; a gyermekek csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet az intézmény vezetőjétől, az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestületi értekezletein,

8.2. A szülő kötelessége

- ❖ gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről, és arról, hogy gyermek teljesítse kötelességeit, továbbá megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az óvodával,
- ❖ kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse folyamatát, valamint a gyerekközösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását,
- ❖ rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg,
- ❖ vegyen részt szülői értekezleten, fogadóórán, egyéb szülői fórumokon,
- ❖ gondoskodjon gyermeke felügyeletéről szülő értekezlet-, fórum esetén (értekezleten, megbeszéléseken csak a szülők vehetnek részt, gyermekek nem),
- ❖ a hatékony együttműködés érdekében aktívan vegyen részt a csoport életében,
- ❖ amennyiben az óvoda a gyermek Pedagógiai Szakszolgálat vagy Szakértői Bizottság vizsgálatát indokoltnak találja, úgy a szülő a kijelölt időpontban köteles gyermekét elvinni; a szülői együttműködés hiányában az óvodavezető a jegyzőhöz fordul,
- ❖ tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait (a nevelőknek a szülőktől elvárható tiszteletét az a jogi helyzet alapozza meg, hogy a pedagógusok

nevelő munkájuk alkalmával – büntetőjogi védelem szempontjából – közfeladatot ellátó személyeknek minősülnek),

- ❖ a szülő kötelessége más gyermek személyiségének és tulajdonának tiszteletben tartása, - probléma esetén kérje az óvodapedagógus, illetve az óvodavezető segítő közreműködését.
- ❖ A rendkívüli helyzet esetén is (járvány) veszélyhelyzetben a szülő köteles hatékonyan együtt működni a távmunka során feltöltött (Facebook, stb.) játékos feladatok, ajánlások közvetítésében a gyermeke fejlődése, fejlesztése érdekében.

8.3. Helyiségek, berendezések használati rendje

Az óvoda helyiségeit, berendezési és felszerelési tárgyait nyitvatartási időben az óvodába felvett gyermekek térítésmentesen használhatják.

A csoportszobákban szülők, vendégek, hozzátartozók csoportosan csak kizárólag az engedélyezett alkalmakkor tartózkodhatnak (pl. nyílt nap, ünnepélyek, fogadó órák, értekezletek, játszódélutánok, stb.), illetve előre egyeztetett időpontban és módon.

Igény szerint - az óvodapedagógusok egyetértésével és a csoport zavarása nélkül - a szülők a nap bármely szakában bekapcsolódhatnak gyermekek óvodai életébe, tevékenységeikbe. A gyermekek és a szülők csoportszobában történő benntartózkodásához váltócipő, vagy lábzsák használata szükséges.

Az óvoda helyiségeit - kivéve a pedagógiai program szerint szervezett ünnepeket és egyéb rendezvényeket - más, nem nevelési célra átengedni kizárólag a gyermekek távollétében, az óvodavezető, valamint a fenntartó képviselőjének engedélyével lehet. A helyiségek tisztaságának fenntartása, a berendezési tárgyak épségének megőrzése az óvodai dolgozók, szülők és gyermekek számára egyaránt kötelezettség és elvárás.

8.4. Az óvoda helyiségeinek - szülők által történő - használhatóságának rendje

Pedagógiai programunk küldetésének megfelelően munkánk fontos eleme a hozzánk járó gyermekek szüleinek, családtagjainak bevonása az óvoda életébe, illetve a szülők segítő támogatása nevelési és egyéb vonatkozásokban.

A higiénés szokásokat és szabályokat betartva a szülők az intézmény alábbi helyiségeit használhatják:

- ❖ folyosó, gyermeköltöző,
- ❖ a csoportok foglalkoztató termei a rendelkezésre álló lábzsákok, vagy otthonról hozott váltócipő használatával,
- ❖ szülők számára kijelölt mosdó helyiség,
- ❖ az óvoda udvara.

9. EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZÜLŐKKEL, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

9.1. Az együttműködés célja

- ❖ a gyermek iskolára való felkészítése,
- ❖ szocializáció,
- ❖ családi nevelés segítése,
- ❖ család-óvoda nevelési módszerének harmonizálása.

9.2. A szülőkkel való együttműködés során megvalósítandó feladat

- ❖ az óvoda elveiről, módszereiről, életéről való tájékoztatás nyújtása,
- ❖ a bekapcsolódási pontok feltérképezése, bevonódás,
- ❖ folyamatos tájékoztatás a gyermeket érintő változásokról, fejlődéséről,
- ❖ az óvoda elért sikereinek bemutatása.

A szülők részt vehetnek az óvoda életével kapcsolatos nevelési-szórakozási feladatok szervezésében, lebonyolításában, így óvodai ünnepek, kulturális programok, családi kirándulások, szervezésében.

Komolyabb probléma, konfliktus, ellentétes vélemények esetén mindenképpen keressék fel először az érintett személyt, majd szükség esetén az igazgatót és közösen próbálják megoldani a konkrét helyzetet.

9.3. Kapcsolattartás a pedagógussal, a nevelőmunka

Az óvodapedagógus a nevelési- tanulási folyamat szervezője, a gyermeki tevékenységek felügyelője, irányítója, ezért csak rendkívüli esetben kerülhet sor a gyermekekkel való közös tevékenységének megzavarására.

Gyermekekkel kapcsolatos információt csak a gyermek saját óvodapedagógusai, ill. az igazgató adhat.

A szülők csak rendkívüli esetben hívhatják telefonhoz az óvónőket.

Az óvoda a szülőkkel a mindennapos találkozás (a gyermek átadása, átvétele) alkalmával és

- családlátogatás (szükség szerint)
- szülői értekezletek (évente 2-3 alkalom)
- évnyitó és záró értekezlet (jelzett időpontban)
- közös rendezvények (Advent, Anyák napja, Gyermeknap, Családi napok, Ünnepek)
- fogadóórák (vezető, óvónői) (jelzett időpontban)

A szülők részére tartott értekezleteken a különböző életkorú gyermekek egészséges fejlődésével, nevelésével, az óvodai és családi nevelés összehangolásával kapcsolatos kérdések megvitatására kerül sor.

Rendkívüli helyzet (veszélyhelyzet, járvány, stb.) esetén:

- ❖ Együttműködés rendkívüli helyzet idején az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezésében: segítségadás, tájékoztatás adása. A szülő számára megfelelő mennyiségű és könnyen értelmezhető, lehetőségeikhez mérten megvalósítható tartalmak megosztása.
- ❖ A kapcsolattartás folyamatos legyen ez időpontban is. Fejtsék ki véleményüket, jelezzenek vissza az óvodapedagógusoknak.

9.4. A gyermek jutalmazásának elvei és formái

elvei:

- ❖ a jutalmazás hatékonyabb, mint a büntetés,
- ❖ hajtóerőként szolgál: belső motivációt, pozitív énképet, önértékelést, viselkedést eredményez, önbizalmat épít, további helyes viselkedésre ösztönöz,
- ❖ a jutalom ne vegye át a kontrollt a gyerek belső motivációja felett,
- ❖ ne halmozzuk el a gyereket tárgyi jutalmakkal (ilyenkor a gyerek egyre többre vágyik),
- ❖ a gyermek vágyakozzon a jutalomra, legyen szükségletkielégítő, mértéktartó,
- ❖ történjen kritériumok alapján, személyre szabottan, konzekvensen,
- ❖ a pedagógus ne fukarkodjon a jutalmazással, de törekedjen a szimbolikus jutalmazásra,
- ❖ a normatív nevelési elvek (minta szerinti korlátok közötti nevelés, elvárásoknak való megfelelés) mellett a kreatív nevelési elvek (váratlan helyzetekre jól reagáló, útkeresésre biztató) alkalmazása.

formái:

- ❖ szimbolikus,
- ❖ metakommunikatív: elismerő tekintet, hümmögés, simogatás,
- ❖ verbális: elismerés, dicséret négy szemközt,
- ❖ verbális: elismerés, dicséret csoporttársak előtt,
- ❖ verbális: elismerés, dicséret szülő jelenlétében,
- ❖ rajzpályázatokon vagy sportversenyeken nyert oklevelek kifüggesztése a csoportszoba „Büszkék vagyunk rád” oldalára,
- ❖ tárgyi: színezhető kis képek, hetente hétvégére hazavihető csoportjáték (pl. maci).

9.5. A fegyelmező intézkedések alkalmazásának elvei és formái

elvei:

- ❖ a fegyelmezés soha nem jelenthet fizikai bántalmazást, étkezéstől, levegőzéstől, játéktól való megvonást, nem válthat ki szorongást, bizonytalanságot,
- ❖ a negatív fegyelmezés nem oltja ki a nemkívánatos viselkedést, csak elnyomja, ezért jobb stratégia a jutalmazás,

- ❖ ne essünk túlzásba se a gyakoriságot, se a mértéket illetően, azaz legyen arányban az „elkövetett” tettekkel,
- ❖ legyen azonnali (így érti meg a gyerek az összefüggést a cselekedet és a büntetés között), személyre szabott,
- ❖ kísérelje magyarázat, belátáson alapuló határok megfogalmazásával javasoljunk módot a jóvátételre,
- ❖ legyen mód kiengesztelődésre,
- ❖ ha analóg helyzetben mást csinál, jutalmazzuk meg,
- ❖ vegyük figyelembe, ha nem szándékosan követte el, amit elkövetett.

formái:

- ❖ metakommunikatív: zord tekintet,
- ❖ verbális: felemelt hang,
- ❖ határozott tiltás: a cselekvés leállítás,
- ❖ súlyosságtól függően rövid időre kivonás a tevékenységből (leültetés az óvodapedagógus mellé, más tevékenység felajánlása),
- ❖ bizonyos játéktól meghatározott időre való eltiltás,
- ❖ bizonyos játszótárról meghatározott időre távoltagezés,
- ❖ a szülő jelenlétében történő elbeszélgetés,
- ❖ jutalmazás megvonása (mert ez kioltja, megszünteti a nemkívánatos viselkedést).

9.6. Intézményünkben a gyermekek értékeléséhez az alábbi dokumentációt használjuk:

- ❖ Anamnézis lap: szülő tölti ki, tartalmazza a gyermek adatait.
- ❖ Egészségügyi lap: a gyermek orvosa és védőnője rögzíti a gyermek egészségi, és fizikai állapotával kapcsolatos tudnivalókat.
- ❖ Csoportnapló: az egyes gyermekek fejlesztéséről és fejlettségi állapotáról az óvodapedagógusok folyamatos feljegyzést készítenek.
- ❖ „Egyéni fejlődési napló” alapján az óvodapedagógusok, az éves munkatervben meghatározottak alapján végzik, és rögzítik.
- ❖ Óvodai szakvélemény (Az általános iskola kérésére).
- ❖ Szakértői bizottság véleménye (az illetékes intézmény állítja ki).
- ❖ Egyéni fejlesztési terv.

9.7. Tankötelezettség megállapítása

A tankötelezettséget az Nkt. 45. § (2) tartamazza, mely szerint

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

9.8. Közérdekű információk

9.8.1. Titoktartás

A gyermeki jogok védelme érdekében a gyermek adatait, a gyermekről készült feljegyzéseket titkosan kezeljük. Az adatvédelmi törvénynek megfelelően a gyermek dokumentumaiba csak a szülőnek (gondviselőnek) van betekintési joga.

Az igazgató a köznevelési törvény 41. §-a szerint továbbíthatja az illetékes szervezetnek a gyermekek, illetve a felnőttek adatait.

9.8.2. Csoportos igény, ill. érdekérvényesítés

Óvodai szinten az igény és érdekérvényesítésre jogosult gyermekek nagyobb csoportjának

- ❖ homogén, ill. vegyes csoport esetén az életkortól független, azonos csoportba járó,
- ❖ a csoport- hovatartozástól függetlenül az azonos életkorú gyerekek,

9.8.3. Panaszjog

A szülő az óvoda szolgáltatásaival kapcsolatosan panasz jogával élhet.

Jogorvoslati lehetőségek:

- Igazgató,
- Jegyző,
- Oktatási jogok biztosa,
- Bíróság.

9.8.4. Kártérítési felelősség

- ❖ Ha az intézménynek a gyermek, vagy a szülő kárt okozott, az óvodavezető vizsgálatot rendel el a károkozás körülményeinek tisztázására.
- ❖ A vizsgálatról az óvónő a gyermeket (illetve: a szülőt) haladéktalanul tájékoztatja, és egyidejűleg felszólítja az okozott kár megtérítésére.
- ❖ Eredménytelen eljárás esetén az óvodavezetője a szülő ellen pert indíthat.
- ❖ Amennyiben a szülő/gyermek az előírt szabályokat megszegi, a bekövetkezett kárért az intézmény nem felel.

9.8.5. Önértékelés

Az intézményi tanfelügyeleti ellenőrzés kötelező előzménye az intézményi önértékelés lebonyolítása. Az intézményi önértékelési folyamatban illetve az intézményi tanfelügyelet részeként interjút kell készíteni a szülők képviselőjével is, amely megvalósításához kérjük segítségüket, véleményüket, elégedettségüket az óvodai élet területein. Ezúton is kérjük Önöket a kérdőívek gondos kitöltésére, hogy jelzéseik, igényeik alapján emelhessük nevelőmunkánk színvonalát.

10. AZ ÓVODA SZOLGÁLTATÁSAI

10.1. Térítésmentes szolgáltatás

- ❖ nyíltnapok
- ❖ rendezvények

A vezető gondoskodik a szolgáltatások megszervezéséről.

10.2. Alkalmoszerű, térítéses gyermekprogramok

- ❖ gyermekelőadások (báb, zene)
- ❖ autóbuzsos kirándulás.

Óvodapedagógus az intézményből sétára, a környezet megismerésére a gyermekeket csak a szülő írásos beleegyezésével viheti ki, melyet a nevelési év első szülői értekezletén a csoportnaplóban dokumentál. Az óvodán kívüli foglalkozások, kirándulások szervezése előtt a csoportvezető óvónők igényükről tájékoztatják a szülőket, és egyben kérik írásos hozzájárulásukat, kíséretüket.

11. GYERMEK-, ÉS CSALÁDVÉDELMI INTÉZMÉNYEK

Gyermekvédelmi megbízott:	Kellerné Radványi Erzsébet - óvodapedagógus
Elérhetősége:	minden páratlan héten, hétfő du.12-14

Gyermekvédelmi munkát segítő intézmények

Pedagógiai Szakszolgálat Tel.: 06 44 312 245

Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat Tel.: 06 44 554 054

Gyámhivatal Tel.: 06 44 545 304

Családsegítő Szolgálat Tel: 06 44 554 054

12. HÁZIREND HASZNÁLATA

12.1. A házirend nyilvánossága

Minden óvodába lépő gyermek szüleit megismertetjük a házirend tartalmával. Annak egy írásos példányát a beiratkozáskor e-mail formában megküldjük a gondviselőnek, aki visszaigazolja ennek tényét. Azok számára, akik nem rendelkeznek e-mail címmel, nyomtatott formában bocsátjuk rendelkezésükre, átvételüket előre szerkesztett bizonylaton aláírásukkal ellen jegyzik.

A házirend (a Pedagógia program, Szervezeti Működési Szabályzat mellett) olvasható az óvoda honlapján, illetve közzétett a KIR (Központi Statisztikai Információ) rendszerében is.

Kiegyensúlyozott, örömteli óvodai életet teremtünk, ha mindannyian felelősséggel törekszünk a fent leírtak betartására, ill. azok belső meggyőződéssé válnak, nemcsak gyermekük, hanem saját magunk számára is.

Kelt: Mérék, 2024. szeptember 01.

Nagyné Szakács Anita
igazgató



Mérék Szivárvány Óvoda és Művelődési Ház
4352 Mérék, Béke u. 17. sz.
Tél: 06 30/1304840
E-mail: merkovoda@gmail.com

Óvodai házirend (óvodai dolgozók részére)

TARTALOMJEGYZÉK

I. A munkatársak részére készült házirend

I/1. Általános elvek

I/2. Az óvodapedagógus kötelessége

II. A pedagógus munkát segítő dolgozókra vonatkozó szabályok

III. Általános rendelkezések az intézmény dolgozóival szemben

III/1. Munkafegyelem betartása, érkezés, távozás

III/2. Teendő hiányzás, távolmaradás esetén

III/3. Szabadság igénylésének rendje

III/4. Egészségügyi kiskönyv

III/5. Továbbképzéseken, rendezvényeken való részvétel

III/6. Az óvodával, a gyerekekkel, és a munkatársakkal kapcsolatos információ kezelése

IV. Biztonságos intézmény

V. Egyéb

I. A munkatársak részére készült házirend

I/1. Általános elvek

Az óvodában a nevelési-oktatási munka pedagógiai program szerint folyik, melyet a nevelőtestület fogadott el és a fenntartó hagyott jóvá. Az ebben foglaltak betartása valamennyi munkatárs számára kötelező. Módosításra, a tantestület kérelmére bármikor lehetőség van.

- Az óvodáskorú gyermek kiszolgáltatottságával visszaélni sem lelkiileg, sem fizikailag nem lehet / megalázás, testi fenyegetés, étel, levegőzés megvonása, étel erőltetése /
- A gyerekek személyiség jogát minden körülmények között maximálisan tiszteletben kell tartani.
- Védelmet kell biztosítani a testi, lelki erőszakkal szemben, melyet más személy / másik gyerek, szülő, nevelő / akar elkövetni a gyerekekkel szemben.
- A gyereket csoportjától, társaitól fegyelmezési szándékkal nem lehet elkülöníteni. / öltöző, iroda / vagy másik csoportba átadni.
- Helytelen a közvetlen, illetve közvetett megkülönböztetés, különbségtétel, kizárás, korlátozás. De épp ilyen helytelen a pozitív irányú megkülönböztetés, túlzott kedvezés is.
- A színvonalas pedagógiai feladatok ellátása érdekében a napi nevelőmunkára való írásos és egyéb felkészülés, eszközkészítés a gyerekek között eltöltött óraszámra felül történik.
- Családlátogatás óvodába lépés előtt történik, illetve alkalmasszerűen, szükség esetén.
- A fogadóórák az éves munkatervben vannak rögzítve.
- A gyerekek egyéni fejlettségi mutatóit félévenként a fejlődési naplóban rögzítjük.

I/2. Az óvodapedagógus kötelessége:

- A gyermek fejlődését figyelemmel kísérfje és elősegítse, nevelő-oktató tevékenysége során vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociális helyzetét, fejlettségét, fogyatékosságát, segítse a gyermek képességének, tehetségének kibontakozását, illetve a bármilyen okból hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását gyermek társaihoz.

- A szülőket, a gyermekeket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülő javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon.
- Nevelő-oktató tevékenységében, a foglalkozás során az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtsa.
- A gyermeke részére az egészségügyi és a testi épség megőrzéséhez szükséges ismereteket adja át, és ezek elsajátításáról győződjön meg.
- A gyermekek emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Ha a gyermek balesetet szenved, vagy annak veszélye fennáll, tegye meg a szükséges intézkedéseket. A megbetegedett, lázas gyerek esetén az óvónő teendője, hogy elkülönítse a gyereket a társaitól, s minél előbb értesítse a szülőt.
- Működjön közre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Törvényi előírások szerint továbbképzésben kell részt vennie. Ennek elmulasztása esetén a pedagógus munkaviszonya megszüntethető.
- Az óvodapedagógus kötelező óraszámának letöltése közben, csak indokolt esetben hagyhatja el a csoportszobát, akkor is, ha a felügyelet biztosított. Csoportösszevonásról csak abban az esetben lehet szó, ha semmiképpen nem tudjuk megoldani a gyerekek felügyeletét.
- A pedagógusoknak óvodán kívül megtartott foglalkozások, megfigyeltetések, kirándulások alkalmával bejelentési kötelezettsége van az igazgató felé, ha a gyerekekkel együtt elhagyja az épületet / hova, mivel, hány gyerekekkel, hány kísérelvelettől-meddig /.
- Rendkívüli szünet esetén, vészhelyzetben, járványveszélyben távmunka során, az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezésére az óvodapedagógus a kialakított munkarendje szerint a gyerekek törvényben előírt jogainak és egyben kötelezettségeinek figyelembe vételével tesz eleget az óvoda nevelési feladatainak ellátásában.
- Az intézmény zavartalan működése érdekében a telefon magán célú használata indokolt esetben lehetséges!

II. A pedagógus munkát segítő dolgozókra vonatkozó szabályok:

- A dajka nénik heti váltásban dolgoznak:
Reggel 7 00 h – 15 20 h – ig, illetve 8 40 00 h – 17 00 h –ig.
417/2020 (VIII. 30) Kormányrendelet 18. § (5):
„ Ha az óvoda reggel 8:00 óra előtt vagy a délutáni időszakban nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más, kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, ezen időszakokban a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy is elláthatja.”
- Aktív részvétel a gondozási feladatokban / kézmosás, vécéztetés, öltözködés, terítés, stb. /.
- A gyerekek jelenlétében a csoport szobában takarítást nem végezhetnek, azonban a testnevelés foglalkozás előtt a padlózatot portalanítani kell. A mindennapos fertőtlenítő takarítást a gyerekek pihenő idejében végzik a mosdókban és a folyosón, a csoportszobákban a gyerekek távozása után takaríthatnak.
- Járvány idején a gyerekek játékait fertőtleníteni kell.
- A konyháról áthozott ételt a tálalóban csoportonként szétadagolják.
- A balesetveszély elkerülése érdekében, a gyerekek között a forró ételt tilos a csoportszobákba vinni.
- A használt edényeket a tálaló megfelelő ablakában kell elhelyezni.
- A takarításhoz kötelező a munkaruha használata, a tálaláshoz, pedig a védőruháé.
- A munkaeszközök balesetmentes és célnak megfelelő használatára való törekvés, s a használat közben megrongálódott eszközök használata tilos, s a javítás szükségességét jelezzék az intézményvezetőnek, vagy a helyettesnek.
- Az óvoda berendezési tárgyaiért mindenki felelősséggel tartozik.
- Az óvoda épülete riasztó berendezéssel van ellátva. Melynek beélesítése a mindenkori délutános dajka néni feladata. A riasztó kikapcsolása reggel a konyhai dolgozó feladata, az ajtó nyitása, pedig a délelőtti dajka néni feladata.
- Az óvoda udvarát naponta feltakarítják, az udvari játékok környékének talaját szükség szerint fellazítják, a baleset elkerülése végett.
- A homokozót naponta belocsolják, felássák.

III. Általános rendelkezések az intézmény dolgozóival szemben

III/1. Munkafegyelem betartása, érkezés, távozás

- Valamennyi dolgozó számára kötelező a munkarend ismerete, annak pontos betartása.
- A pontos és zavartalan munkakezdés érdekében munkaidejének kezdetekor már átöltözve foglalja el a munkaterületét.
- Az esetleges késésről, s annak indokáról a nap folyamán tájékoztatni kell az igazgatót. Munkaidő alatt az intézmény épületét csak az igazgató vagy a helyettese engedélyével lehet indokolt esetben elhagyni. Ez vonatkozik a munkaidő végére is. Amennyiben már valamennyi gyereket elvittek a munkaidő lejárta előtt, nem jelenti azt, hogy haza lehet menni. Ilyenkor a napi adminisztráció befejezése, csoportszoba, játékrendezés, felkészülés a következő napra a feladat.
- Magánjellegű program / orvos, vásárlás / miatt csak nagyon indokolt esetben lehet az igazgatótól távolmaradást kérni.

III/2. Teendő hiányzás, távolmaradás esetén:

- Hiányzás, távolmaradás esetén, másik óvónő által történő helyettesítés megszervezése érdekében bejelentési kötelezettsége van, az igazgató vagy helyettese felé.
- Megbetegedés esetén amennyiben mód van rá, előző nap, de legkésőbb a munka megkezdése előtt egy-két órával értesíteni kell az igazgatót és a közvetlen munkatársát a hiányzásról, hogy az intézkedésre, pótlására elegendő idő álljon rendelkezésre.

Púétv. 2023. évi LII. Törvény 130. § [Az óvodapedagógus munkaideje]

(1) Az óvodapedagógus számára a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások megtartása rendelhető el.

- (2) Ha az óvodapedagógus az átfedési időre eső neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében egyedül látja el a gyermekekkel való foglalkozással kapcsolatos feladatokat, legfeljebb napi két órára, óránként a havi illetmény 1/174 részének megfelelő többlettanítási óradíj illeti meg. Átfedési időnek minősül az az időtartam, amely alatt a napi munkarend szerint egymást váltó óvodapedagógusok az óvodai neveléssel kapcsolatos feladatokat közösen látják el.

III/3. Szabadság igénylésének rendje:

- Szabadságot egy héttel előtte, lehetőleg írásban kell kérni. Ellenkező esetben az igazgató csak mérlegelés után köteles kiadni, kivéve, ha rendkívüli esemény lépett elő.

Púétv. 2023. évi LII. Törvény 91. § [A szabadság kiadása]

(2) A szabadságot – a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló előzetes meghallgatása után – a munkáltató az iskolai, óvodai szünetben adja ki. Az iskolai, óvodai szünetre eső munkanapokra a munkáltató a szabadság kiadása helyett munkavégzést rendelhet el a gyermekek, tanulók érdekében, különösen

a) táboroztatással,

b) gyermekfelügyelettel, vagy

c) tanítási, nevelési feltételek, eszközök biztosításával, rendezésével kapcsolatos okból.

(3) A munkáltató évente hét munkanap szabadságot – a munkaviszony első három hónapját kivéve – legfeljebb két részletben a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló legalább öt munkanappal korábban közölt kérésének megfelelő időpontban köteles kiadni.

90. § [A szabadság mértéke]

(3) Az alapszabadság mértéke évi ötven munkanap, amelyből a munkáltató legfeljebb tizenöt munkanapot a nevelő, nevelő-oktató, oktató, vagy a neveléssel, oktatással, pedagógiai szakszolgálati tevékenységgel összefüggő munkára, vagy a nevelési-oktatási intézmény működési körébe eső feladat ellátására igénybe vehet.

III/4. Egészségügyi kiskönyv:

- Az egészségügyi kiskönyvek megléte, és a vizsgálatok elvégztetése évente egyszer kötelező / ÁNTSZ /.

III/5. Továbbképzéseken, rendezvényeken való részvétel:

- A továbbképzések a továbbképzési terv alapján történnek.
- A továbbképzéseken való részvételnél figyelembe vesszük az önkéntességet, kort, érdeklődési kört, fontosságot.
- A dolgozó a továbbképzés napján nem köteles az óvodában megjelenni.
- Ha a dolgozó továbbképzése heti szabadnapra esik, akkor jogosult egy szabadnapra.

III/6. Az óvodával, a gyerekekkel, és a munkatársakkal kapcsolatos információ kezelése

- Az óvoda belügyeit, esetleges problémáit szülővel, külső személlyel megtárgyalni nem etikus. A gyerekekről, szülőkről megszerzett adatokat, információkat bizalmasan kell kezelni.
- A gyerekekről információt, pedagógiai véleményt kizárólag csak a vele foglalkozó pedagógus és az igazgató adhat. A szülőt csak a saját gyerekével kapcsolatos dolgokról lehet tájékoztatni.

IV. Biztonságos intézmény:

- A balesetveszély elkerülése és elhárítása mindenki számára alapvető feladat. Baleset, tűz és bombariadó esetén az előírások, intézkedési feladatok betartása kötelező./ ld.: SZMSZ /.
- Az óvodában történt legkisebb balesetről / orvost igénylő esetről, lázgörcs stb. / is tájékoztatni kell az igazgató távollétében a helyetteset.

V. Egyéb:

- Amennyiben valaki tudomást szerez arról, hogy a szülők ajándékozás céljából pénzt gyűjtenek, köteles a szülőket megkérni, hogy tevékenységüket ne folytassák. A gyűjtésben sem közvetlenül, sem közvetetten részt venni nem szabad!

Kelt: Mérék, 2024. 09. 01.

Nagyné Szakács Anita
igazgató

Mérki Községi Önkormányzati HIVATAL	
Dátum:	2024 SZEP 08
Szám:	Művel 794-1 2024

MÉRKI SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

PEDAGÓGIAI ELVEINK

*„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bizalommal élni.
Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltóságban élnek,
Megtanulják az igazságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hinni.
Ha a gyerekek hitelesen élnek,
Megtanulják, mit jelent szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”*

(Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezében)

Választott mottóból következő pedagógiai elvek:

- Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Ezeket a tulajdonságokat gyermekeink személyiségében élethelyzetekben történő viselkedési modellek nyújtásával kívánjuk formálni.
- Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek kipróbálására, újításokra. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, a hibákat azonban nem büntetéssel, hanem segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbáljuk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarctűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
- Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.
- Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. Szem előtt tartjuk, hogy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A jogokra és köteleességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását.
- A gyermekek biztonságérzetét derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, mely vidámságot, melegséget, elfogadást, bizalmat sugároz.
- Egyéni tulajdonságaik fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lénnyé válásukat.
- Tehetséggondozással a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése, céltudatos képességfejlesztése feladatunk.
- Alapos gyermekismeret birtokában az egyes területeken kimagasló egyéniségek felismerése (zenei, irodalmi, képzőművészet, sport terén)
- Pályázatokra, versenyekre való felkészítésük, részvételük megszervezése (mesemondó - szavalóverseny, rajzverseny, sportvetélkedő).
- Programunkat a családi nevelés kiegészítésének tekintjük, arra építünk.

Óvodaképünk kialakításában, az Alapprogramban megfogalmazott irányelveket tartjuk szem előtt. Feladatunk a helyi programon keresztül az óvodába járó gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Helyi sajátosságnak tartjuk:

- Nyitottságunkat, mely betekintést enged mindennapi életünkbe, mind, pedig pedagógiai programunkba.
- Sajátos kapcsolatrendszerünket, mely egyrészt tartalmazza a gyermekek érdekében kialakított kapcsolatokat, másrészt a szakmai továbbfejlődés lehetőségeit.

HELYZETELEMZÉS:

(lásd: Pedagógiai Program)

CÉL – FELADAT RENDSZER

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti az egészséges életmódra nevelést, környezetvédelmet, amely áthatja az egész óvodai munkánkat.

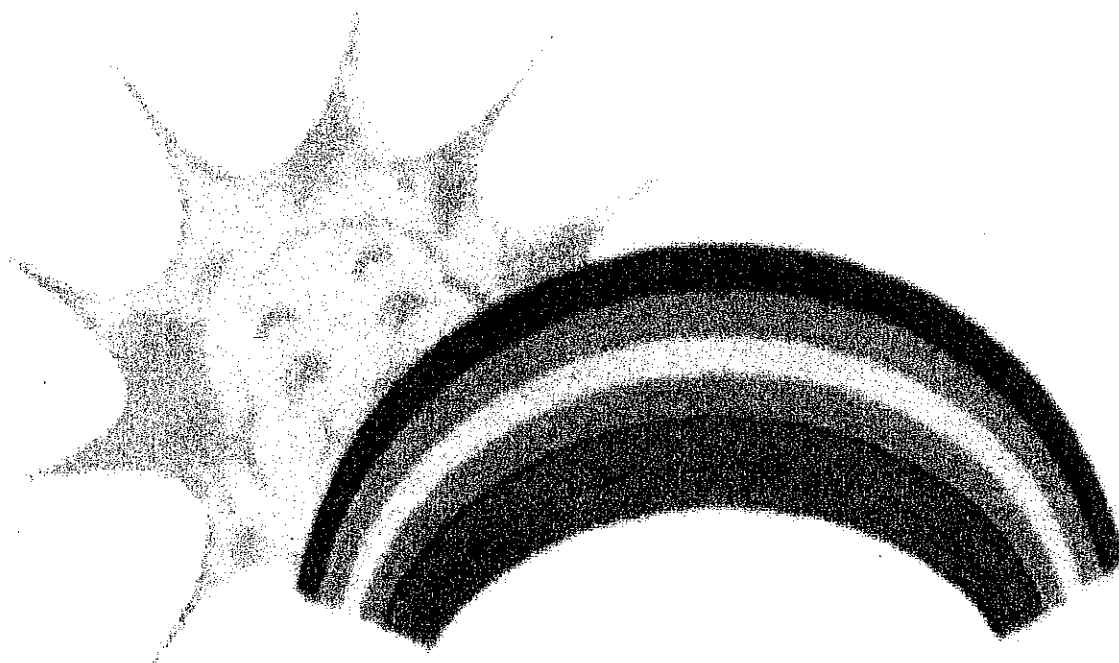
Az óvodában **komplex nevelés** folyik. Az óvodai programok **nevelési területekre** osztottak.

Cél: az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntartása.

- Az óvodánk nyugodt, családi légköre ösztönöz bennünket, hogy továbbra is felvegyünk minden jelentkező gyermeket, az ideális csoport létszámok megtartásával.
- Legfontosabb célunknak tekintjük a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelveink és értékeink mentén az abban foglalt célok maradéktalan teljesítését.
- A szülőkkel való kapcsolattartás tartalmi elmélyítését szeretnénk elérni több nyílt szervezésű óvodai program tervezésével.
- Kiemelten fontos a testi-lelki biztonságot nyújtó, toleráns és empátikus óvodai légkör megtartása. A partneri elégedettség- és igényfelmérés eredményeinek ezen a területen meg kell közelíteniük a maximális értéket.
- Az óvodai játékban rejlő személyiségformáló lehetőségek minél teljesebb kiaknázására és az ehhez szükséges feltételek megteremtésére törekszünk. (óvodai játék eszközök gazdag, változatos tárházának folyamatos biztosítása)
- A gyermek vizuális nevelése során igyekszünk elérni a tanulási képességek fejlesztését, a tevékenységben gazdag óvodai élet által (foglalkoztatási naplók, tervek).
- A gyermek egészségének megóvása továbbra is kiemelt feladatunk, ennek érdekében folyamatosan bővítjük eszközeinket, biztosítjuk a feltételeket.

- Célunk, hogy továbbra is stabil nevelőtestület dolgozzon óvodánkban, lehetőség legyen a szakmai fejlődésre, előmenetelre, képes legyen mindenki a jövő kihívásainak megfelelni (humánerőforrás-fejlesztési terv, megvalósulása)
- Az iskolaérettség kritériumainak elérése érdekében a 3-5 évesek óvodai elhelyezését biztosítjuk, hogy megfelelő szinten teremtsük meg az egyenlő esélyeket az iskolakezdéshez, valamint megkönnyítsük az óvoda-iskolai átmenetet (iskolai visszajelzések regisztrálása, eredmények elemzése).
- A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósuljon meg.
- A szabad játék elsődlegességének, önkéntességének maximális biztosítása.
- Játékos tanuláson keresztül az életkornak megfelelő sokoldalú képesség biztosítása.
- Esélyteremtő, felzárkóztató, tehetséggondozási feladataink alapján nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel állítjuk munkánk középpontjába a hátrányos helyzetű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését, differenciált felzárkóztatását, tudatos életmód, anyanyelvi kultúra kialakítását a helyi hagyományok figyelembevételével.

Mérki Szivárvány Óvoda és Művelődési Ház



Pedagógiai Program 2024

TARTALOMJEGYZÉK

1. A PROGRAM AJÁNLÁSA

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

2. AZ ÓVODA NEVELŐ MUNKÁJÁNAK FELTÉTELRENDSZERE

2. 1. Preambulum

2. 2. Helyzetkép az óvodáról, tárgyi és személyi feltételek

3. PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. 1. Az óvoda nevelési célja, feladata

3. 1. 1. Alapvető céljaink

3. 1. 2. Általános nevelési feladataink

3. 1. 3. Alapelveink

3. 1. 4. Megvalósítás segítése

3. 1. 5. Az óvoda csoportszerkezete

3. 1. 6. Az óvodai élet megszervezése

4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

5. NEVELÉS KERETE

5. 1. Egészséges életmód kialakítása

5. 2. Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

5. 3. Esztétikai nevelés

5. 4. Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés

6. AZ INTÉZMÉNY INTEGRÁCIÓS ÉS INTEGRÁLT NEVELÉSEL KAPCSOLATOS FELADATAI

7. A PROGRAM TEVÉKENYSÉG FORMÁI

7. 1. A játék

Játékfajták

1. Gyakorlójáték
2. Építő - konstruáló játékok
3. Szerepjáték
4. Barkácsolás
5. Szabály - játék

7. 2. Vers, mese, dramatikus játékok

7. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

1. Az éneklési készség fejlesztése, amely a gyermekek utánzási vágyán alapszik
2. Ritmusérzék fejlesztése
3. Hallásfejlesztés

7. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

7. 5. Mozgás

7. 6. A külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartás, fenntarthatóság megalapozása

7. 7. Munka, munka jellegű tevékenységek

7. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

8. AZ ÓVODA BELSŐ ÉS KÜLSŐ KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁK

8. 1. Kapcsolat a családdal

8. 2. Kapcsolat az iskolával

8. 3. Kapcsolat a fenntartóval

8. 4. Könyvtárral való kapcsolat

8. 5. Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

8. 6. Egyéb kapcsolatok

9. AZ ÓVODÁBA, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

10. SAJÁTOS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

10. 1. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenység

11. PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK

11.1. Tervezés

11.2. Megvalósítás

11.3. Az ellenőrzés, értékelés

11.4. Korrekció

12. INTÉZMÉNYVEZETÉS

13. INFORMÁCIÓ ÁTADÁS AZ INTÉZMÉNYBEN

14. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

15. A PEDAGÓGIAI PROGRAMMAL KAPCSOLATOS EGYÉB RENDELKEZÉSEK

15. 1. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

15. 2. A pedagógiai program érvényességi ideje

15. 3. A Pedagógiai program módosítása

15. 4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

ZÁRÓ GONDOLAT

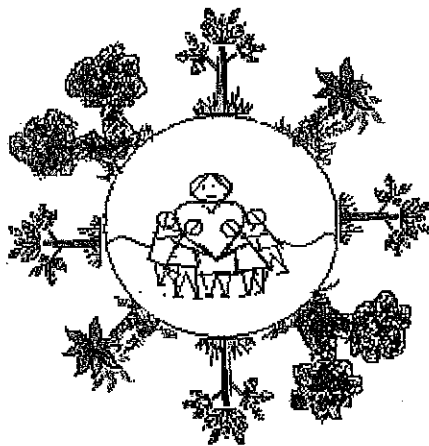
16. ZÁRADÉKOK

Gyűjtemények jegyzéke

1. A program ajánlása

Ajánljuk programunkat azoknak a szülőknek, akik szeretnék, hogy gyermekeik felnőtté válva alkalmasak legyenek a feladatok elvégzésére, a szűkebb és tágabb természeti környezetben megtalálják helyüket, s később képesek legyenek irányítására, alakítására, és akik nevelési elveinket, programunk célját elfogadva nevelőpartnerünké válnak. Segítséget nyújtanak a gyermek egészséges személyiség fejlődéséhez, a tevékeny gazdag óvodai élethez ajánljuk programunkat azoknak az óvónőknek, akik pedagógiai munkájuk során arra törekszenek, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben töltsék el napjaikat. Élmény gazdag mindennapok megteremtésével, olyan gyermekeket nevelnek, akiket az együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás és a másság elfogadása jellemez. A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységeket biztosítanak, amelyek során eljuttatják őket egyéni képességeik optimális hatásához. Ajánljuk a Mérki Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének, akik pozitív hozzáállásukkal biztosítják mindazt a feltételrendszert, ami a program megvalósításához szükséges.

KÜLDETÉSNYILATKOZAT



A Mérki Szivárvány Óvoda és Művelődési Ház az óvodai nevelés során a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, főként arra, hogy a gyerekek a szűkebb és tágabb természeti környezetben megtalálják helyüket.

A falu egyetlen óvodája vagyunk, amely a falu központjában helyezkedik el, szomszédságban az iskolával.

Az épület külső és belső megjelenése impozáns, állaga jónak mondható. Udvara tágas, a kellemes zöld övezetben - többnyire természetes anyagból készült, esztétikus, biztonságot nyújtó, mozgásfejlesztő és változatos tevékenységeket biztosító játékeszközöket találnak a gyerekek.

Célunk: a testileg-lelkileg egészséges, mozgást, természetet szerető, óvó, önmagát értékelni tudó, nyitott, érdeklődő, a világban, környezetében jól tájékozódó, környezettudatos, környezetére, a fenntarthatóságra odafigyelő gyermekek nevelése játékkal, egyéni ütemre épített differenciált személyiségfejlesztéssel, felzárkóztatással, esélyteremtéssel.

Érzelmi biztonságot, szeretetet adó derűs, nyugodt légkört biztosítunk a gyermekek számára a családdal szorosan együttműködve.

Nevelőink élménygazdag mindennapok megteremtésével, a másságot tiszteletben tartó toleráns magatartással, - figyelembe véve a személyi autonómiát-, elősegítik az esélyegyenlőség lehetőségét, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek identitástudatának, empátiás készségének fejlődését.

Kiemelten odafigyelve a nevelési koncepcióban meghatározott személyiségkomponensek fejlesztésére, aminek feltétlen indokoltságát a társadalomban végbemenő változások gyermekekre mért hatásrendszerének érzékelése is indukálja.

Szeretnénk továbbra is jó csapatmunka szellemében innovatív módon, azonos elveket vallva és gyakorolva a gyermekek képességfejlesztését olyan szintre juttatni, ami alapját képezi a zökkenőmentes iskolakezdésnek.

Közszolgáltatásként gyakorolt tevékenységünkkel biztosítani szeretnénk, hogy hosszú távon közvetlen és közvetett partnereink elismerését kiváltó módon működjünk.

KÜLDETÉSÜNK

Mi, akik a Mérki Szivárvány Óvoda és Művelődési Házban kiépítettük a Comenius 2000 minőségbiztosítási rendszer I. sz. modelljét, garanciát vállalunk a teljes körű minőségbiztosítási gyakorlat magvalósítására.

Kijelentjük, hogy eddigi értékeinket, hagyományainkat megtartva a társadalmi és partneri elvárások és változások figyelembevételével folytatjuk és fejlesztjük munkánkat.

JÖVŐKÉPÜNK

Olyan intézményként kívánunk működni, ahol 3-4 évre minden gyermek esélyt kap személyiségének kibontakoztatására.

Nevelőtestületünk ezért magas szintű együttműködéssel, problémamegoldó készséggel folyamatosan figyel partnerei jogos igényeire, annak érdekében, hogy – közös erőfeszítéssel - megvalósuljanak pedagógiai programunk koncepciói.

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős, jó ítélletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik megértik a dolgok összefüggését, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a közösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet.” (Szentgyörgyi Albert)

2. Az Óvoda nevelő munkájának feltételrendszere

2. 1. Preambulum

Az intézmény neve és székhelyének címe:

MÉRKI SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS MŰVELŐDÉSI HÁZ

4352 Mérk Béke u. 17.

Tel: 30/1304840

Az intézmény típusa:

Óvodai Székhely Intézményegysége közoktatási feladatot ellátó szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézmény egység.

Az ellátott alaptevékenységek:

Az óvoda a 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb 7 éves korú gyerekek nevelése.

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatásának, esélyteremtésének biztosítása, tehetség kibontakoztatása a nevelés során.

Az alapító és fenntartó neve:

Mérk Nagyközség Önkormányzat

4352 Mérk, Hunyadi u. 45.

Tel/fax: 44/554-054

Az intézmény működési körzete:

Mérk Nagyközség közigazgatási terület.

Az alapító okirat száma: M.ált/49-3/2024

2. 2. Helyzetkép az óvodáról, tárgyi és személyi feltételek

Községünk a román határtól 2 km-re helyezkedik el. Az utak egy része szilárd burkolatú, az utcák többségében betonjárda van. A rendszerváltás után sokat fejlődött községünk. 1993-ban telefonhálózat, 1995-ben vezetékes gáz létesült. Ebben az évben megvalósult a szennyvízhálózat kiépítése. Sajnos a rendszerváltás nemcsak jót hozott. Munkahelyek szűntek meg. Felszámolták a TSZ-t, aminek megszűnte miatt sok ember lett munkanélküli. Korábban nagyon sokan ingáztak a munkahely és lakóhely között. Régen munka lehetőséget nyújtó kesztyű- húsüzemet, terményszárítót, benzinkutat privatizáltak, így több embernek megszűnt a munkahelye. Községünkben az idősek számára elhelyezést nyújtó intézmény is található Öregek Szociális Otthona, ami az elmúlt években folyamatosan bővül és korszerűsödött. Ez az intézmény munkalehetőséget nyújt a falun és környező településen élők számára. Falunkban többségében a férfiak vannak munkanélküli ellátásban. A lakosság egy része segélyből, családi pótlékból, a gyermekvédelmi támogatásból él. A helyi önkormányzat anyagi lehetőségei szűkösek. Azonban az utóbbi évben megjelenő közmunkaprogram sok ember számára nyújt munkalehetőséget.

Az iskolai tanítás egy része korábban egyházi tulajdonban lévő épületben folyt, ezt szüntette meg a központi iskolaépület bővítése. Végre tornaterem is épült és megfelelő méretű ebédlő. Az építkezésben állami támogatást kapott az önkormányzat, de így is nagy megterhelést jelent a kölcsön visszafizetése. (Telefon, gáz, iskolaépítés), így a közeljövőben nagyobb beruházásra nem lehet számítani. Ezért a középületek felújítása, korszerűsítése nehéz feladat elé állítja az Önkormányzatot.

Óvodánk 4 csoportosnak készült, amit két részletben építettek fel 1975-ben és 1977-ben. A magas gyermeklétszám miatt az óvónői és betegszobából fal kivétellel újabb csoportszobát alakítottak ki, ami a legkisebb csoportszobánk. A többi 4 megfelelő méretű.

Sajnos a két épületrész összekapcsolása nem sikerült a legjobban. A folyosó egy részében nincs természetes megvilágítás, 3 mosdóhelyiségünk van nincs tornatermünk.

Az elmúlt években lehetőség volt az intézményben egy iroda és egy felnőtt öltözőhelyiség kialakítására. A csoportszobák többféle funkciót töltenek be, egyik szobát tornateremként is használjuk. A vezetékes gáz bevezetésével az örökös fűtési problémánk megoldódott, mivel a központi fűtésünket leválasztották az iskoláról. Sajnos a magas gázköltségek miatt szükséges volt az intézményben vegyes tüzelésű fűtés megvalósítása. 1997-ben a világításunk is korszerűsítve lett, ami már nagyon szükségzerű volt.

Pályázati finanszírozásból sikerült felújítani óvodánk tetőszerkezetét, ablakcserét, külső szigetelést, a csoportszobákban a padlóburkolat cseréje is megtörtént.

Rendelkezünk saját konyhával, ahol az iskolásoknak és a községben lakó idős, beteg embereknek is főznek. Az engedélyezési főzési adat: 300 fő. Szakképzett dolgozók dolgoznak a konyhán.

Az óvodai férőhelyek száma: 75 fő

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, az óvoda működését segítő nem pedagógus összehangolt munkája hozzájárul az eredményes nevelőmunkához.

Az óvónők mindnyájan főiskolát végeztek, létszámunk stabil, továbbképzéseken aktívan vesznek részt. Két óvodapedagógus OKJ-s továbbképzésben vett részt Hajdúböszörményben.

A két éves időtartamú képzés elvégzésével vezető óvodapedagógusi képesítést kaptak.

Egy óvodapedagógus az Óbudai Egyetemen közoktatási vezető, pedagógus szakvizsgát tett.

Három óvodapedagógus vett részt a Minőségbiztosítás az óvodai gyakorlatban című továbbképzésben. Ez alapján kezdhettünk hozzá óvodánkban a minőségfejlesztéshez, 2003-ban.

1999. szeptember 01-től a nevelőtestületünk által készített helyi nevelési program képezi az óvodai nevelőmunkánk alapját. Előtérbe került a gyermekek képesség fejlesztésében a tevékenykedtetés, az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, amelyet játékosan vonzó tartalommal kell megszervezni az életkori sajátosságok, szükségletek figyelembe vételével.

Ezek a feladatok önállóságot, önelemzést, önfejlesztést kíván meg tőlünk, ugyanakkor az óvónő-gyermek kapcsolatban a személyiségének varázsát csillogtató nyitott, rugalmas, kreatív képesség kell, hogy jellemezze az óvodapedagógus speciális pedagógiai képességeit.

Az óvodában dolgozók feladata lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a nemzeti etnikai kisebbséghez, és a migráns gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A nevelési programok elkészítése volt az első lépés a minőségi munkavégzés kialakításának szempontjából. A minőség ugyanis az által vált helyi fogalommá, értéké, hogy minden érintett csoport megfogalmazhatta elvárásait, igényeit a programmal kapcsolatosan. A helyi értékek biztosítása is csak helyben lehetséges, ezért kell minden óvodának helyi minőségbiztosítási rendszert kidolgoznia.

A 2009-2010-es nevelési évtől a TÁMOP 3.1.4 pályázat keretében lehetőségünk nyílt a Kompetencia alapú kiegészítő programcsomag egy csoportban /Napsugár/ történő bevezetésére.

A nevelőmunkát segítő dajkák szakképzettek. Az óvodapedagógusok 2 heti váltásban, a dajkák heti váltásban dolgoznak.

Az óvodapedagógusok tapasztalt, jó szakmai felkészültségűek, az IKT eszközöket rendszeresen használják a nevelő-oktató munkájukban ezáltal is elősegítve a gyerekek fejlesztését, ismereteinek bővítését.

Munkájukat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, és a Pedagógiai Program alapján végzik. Az óvoda vezetése rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé.

Az óvoda nyitva tartása reggel 7 00-tól du. 17. 00-ig tart, mindenhol alkalmazkodva a szülői igényekhez.

A nyitva tartás ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvoda épülete 377 m². Az óvoda udvara 2000 m². Nincs nyitott teraszunk, udvarunk füves és homokos. A csoportok együtt játszanak. Van árnyékos és napos részünk. Az udvaron több fából készült természetbarát, sokféle mozgás lehetőséget nyújtó játék készült.

A gyerekek által használt felszerelések, eszközök, játékok számukra könnyen hozzáférhetőek és biztonságosak.

Az óvoda rendelkezik a belső infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó intézkedési tervvel, amely figyelembe veszi az intézmény képzési struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és a pedagógiai céljait.

Fontos feladata a nyugodt munkavégzésre alkalmas, pozitív klíma és támogató kultúra megteremtése, a dolgozókkal való személyes kapcsolat kialakítása, problémákra való odafigyelés, eredményes konfliktuskezelés.

A megbeszélések, értekezletek vezetése hatékony, szakszerű kommunikáción alapul. Hatékony idő- és emberi erőforrás felhasználást valósít meg (egyenletes terhelés, túlterhelés elkerülés, stb.).

Hatáskörének megfelelően megtörténik az intézmény mint létesítmény, és a használt eszközök biztonságos működtetésének megszervezése (például udvar, kert, játszókert, sportlétesítmények eszközei, fejlesztő eszközök) alapul.

Az intézményben dolgozók ismerjék az önértékelés modelljeit, eszközeit, s használják fel az eredményeket. Önértékelésük reális és tudatos legyen. A hatékonyságot önreflexióval, a külső értékelésekkel, saját és mások tapasztalataival folyamatosan fejlesszék.

HUMÁN ERŐFORRÁS - SZEMÉLYI FELTÉTELEK:

Óvodapedagógusok:

száma:	4 fő
Iskolai végzettség/ főiskola	4 fő
Vezető óvodapedagógus, szakvizsga	1 fő
Közoktatásvezető, szakvizsga	1 fő
Alapfokú német nyelvvizsga	2 fő
ECDL vizsga	1 fő

Dajkák, pedagógiai asszisztens:

száma	2 fő
végzettség, szakképzettség:	
szakmunkás, dajka OKJ	1 fő
dajka OKJ	1 fő

A humán erőforrás felmérése rendszeres óvodánkban, a bekövetkező hiányt időben jelezzük a fenntartónak. Az igazgató a humán erőforrás kezelési ismeretek alapján emberi erőforrás stratégiát alakít ki, az esetleges változások alkalmával (átszervezés) személyesen vesz részt a változások alakításában, irányításában.

A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.

A pedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a nevelő, oktató munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak. Az eredményességhez az alkalmazotti közösség nagy többségének hozzájárulása elengedhetetlen.

A vezetők felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira (óvodavezető szakvizsga).

5 évente elkészítjük a továbbképzési programunkat, és minden évben elkészítjük a beiskolázási tervünket, amelynek tervezése során figyelembe vesszük az óvodai szükségleteket, az egyéni életpályát, és mérlegeljük a lehetőségeket.

3. PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. 1. Az óvoda nevelési célja, feladata

3. 1. 1. Alapvető céljaink

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- A játékon keresztüli tanulás, önkifejezés széles lehetőségének biztosítása.
- A fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenység biztosítása a gyermekek igényének, érdeklődésének megfelelően.
- Folytatni és kiegészíteni a család által kialakított nevelést.
- A gyermekeken keresztül megnyerni a szülőket, az együttnevelésre erősíteni felelősségérzetüket.
- Olyan élményeket adni, amelyek kiegyensúlyozott szociális tulajdonságokat és magatartásformákat alakítanak ki a gyermekekben.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésének biztosítása
- A kompetencia alapú óvodai kiegészítő program alkalmazása az ideális egyensúly kialakítására a nevelési tartalmakban.
- Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a nevelés eredményessége, melynek alakulása megfelelően az elvártaknak.

3. 1. 2. Általános nevelési feladataink

- A testi-lelki szükségletek kielégítése.
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy válják igényükké az egészséges életmód, szeressenek tisztálkodni, igényeljék környezetük tisztaságát.
- A kisebbek segítésére és a hátrányos helyzetűek elfogadására nevelünk.
- Rendszeresen kezdeményezett mozgásos játékokkal segítjük testi fejlődésüket, fizikai állóképességüket, és hozzászoktatjuk őket ahhoz, hogy igényüké válják az aktív cselekvő élet.
- Az óvoda minden dolgozója és a gyermekek szeretettel fogadják az újonnan érkezőket.
- Szeretetteljes légkör biztosításával arra nevelünk, hogy ők is szeretettel forduljanak társaikhoz.

- A felnőttek és a gyermekek iránti tiszteletre, megbecsülésre nevelés.
- Az életkori sajátosságok figyelembe vételével a részképességek intenzívebb fejlesztése.
- Anyanyelvi fejlesztés és értelmi nevelés megvalósítása
- Érzelmi nevelés a szocializáció biztosítása.
- Egyéni képességek, készségek fejlesztése az iskolaérettségi fok eléréséhez
- A gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása az egyéni ütemeltolódásokkal és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósuljon meg.
- A szabad játék elsődlegességének, önkéntességének maximális biztosítása.
- Játékos tanuláson keresztül az életkornak megfelelő sokoldalú képesség biztosítása, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

3. 1. 3. Alapelveink

Alapdokumentumunk az Óvodai Nevelés alapprogramja.

- Játék, játékosság.
- Máság tolerálása (figyelembe vesszük a személyi autonómiát).
- Együttműködésre, kölcsönös odafigyelésre nevelünk.
- Szeretettel, szeretettel neveljük a gyermekeket.
- Differenciált nevelés, képességek, készségek kibontakoztatása
- Elvünk az, hogy a gyermekek bátran vállalják önmagukat, értékeikkel és gyengeségeikkel együtt.
- Megbecsülés, bizalom övezi a gyermeki személyiséget
- Gyermeki személyiség jogok teljes kibontakoztatása az egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai nevelés során
- A gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- Innovatív pedagógiai törekvések a mindennapokban

A mindennapi munkánk során *„gondoskodunk az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületekről, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről”*.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti saját pedagógiai programját, mely megfelel az alapprogramban foglaltaknak és nyomon követi az abban foglaltak megvalósulását.

Az óvoda a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezet tudatos magatartásának alakulását.

3.1.4. Megvalósítás segítése

A céljaink eléréséhez, feladataink megvalósításához elengedhetetlen a különböző szakmai munkacsoportok (*szakmai munkaközösség, team csoportok*) működése, melyek munkaterv/ feladatterv szerint, és egymást segítve végzik munkájukat. A munkatervet az intézményi célok figyelembevételével készítik el. A munkacsoport közötti együttműködésre tervezett és szervezett formában kerül sor (pl értekezlet, ötletbörze, tapasztalatcsere, stb)”

A munkacsoport vezetőjének hatás és jogköre tisztázott.

3. 1. 5. Az óvoda csoportszerkezete

A csoportok szervezése a beiratkozó gyerekek fejlettségének megfelelően történik, és ehhez igazítva szervezzük meg a homogén és a heterogén csoportokat.

3. 1. 6. Az óvodai élet megszervezése

A gyerekeket reggel 7 órától óvónő fogadja. 7. 30-ig osztatlanul vannak a csoportban 7. 30-tól délután 5 óráig saját csoportjában van minden gyermek.

Az egész napos tevékenység (játék, étkezés, pihenés) ugyanazon helyiségben zajlik.

A szabadban való tartózkodás az időjárás függvénye. A lehetőségeket igyekszünk maximálisan kihasználni. Rugalmas napirendünk biztosítja a gyermeki tevékenységekben szükséges időkeretet, amit a csoportban dolgozó óvónők alakítanak ki a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Alapelvünk, hogy a napirendben legtöbb időt a gyermekek fő tevékenysége a játék kapja, és fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása

A napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a

különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel a helyi szokásokra, igényekre.

Az óvodában komplex nevelés folyik. Az óvodai programok nevelési területekre osztottak.

Cél: az aktivitás, kíváncsiság felkeltése és ébrentartása, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés fenntart.

Rendkívüli helyzet – veszélyhelyzet:

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezéséhez a bevezetésre kerülő távmunka célja: a munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ez által a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is megfogalmazottakból kell kiindulnunk:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Munkaforma: nevelőközösség a már kialakult kommunikációs rendszerén keresztül hivatott elvégezni. (telefon, e-mail, facebook)

NAPIREND

az őszi, téli és tavaszi időszekekre

Időtartam	A tevékenység megnevezése
7:00-9:00	Gyülekezés Játék, szabadon választott tevékenységek.
9:00-9:30	Kezdeményezés, mindennapos mozgás.
9:30-10:00	Előkészület a tízóraihoz. Gondozási teendők elvégzése. Naposi munka. Közös tízórai.
10:00-11:45	Szabad játék, kezdeményezés, szabadon választott tevékenységek, levegőzés, séta, kirándulás.
11:45-12:45	Előkészület az ebédhez, gondozási teendők elvégzése, naposi munka. Közös ebéd.
12:45-14:45	Előkészület a csendes pihenőhöz, teremrendezés, gondozási teendők elvégzése. Délutáni pihenés.
14:45-15:30	Gondozási tevékenységek elvégzése. Mindennapos mozgás, előkészület az uzsonnához. Közös uzsonna.
15:30-17:00	Játék, szabadon választott tevékenység. Hazamenetel.

HETIREND

AZ ÓVODA HETI RENDJE

Óvodai életünk mindennapi tevékenységformái



A mindennapi tevékenységformákat komplexen kiegészítő irányított tevékenységformák

A (5-35 perces) időtartamú csoportos foglalkozások tervezését, szervezését a hetirend szabályozza. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Külső világ tevékeny megismerése	Verselés, mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Mozgás

A foglalkozások rendszere

Kötött foglalkozás: Mozgás, testi nevelés

Kötetlen foglalkozás:

- ♣ Vizuális nevelés (gyurmázás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka)
- ♣ Irodalmi nevelés (mese, vers, dramatizálás, dráma játékok)
- ♣ Zenei nevelés (ének-zene, énekes játék, gyermektánc)
- ♣ Külső világ tevékeny megismerése
- ♣ Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal

NAPIREND

a nyári időszakra Június 1.-től - augusztus 31.-ig

Időtartam	A tevékenység megnevezése
7:00-9:30	Gyülekezés Játék, szabadon választott tevékenységek, játék az udvaron
9:30-10:00	Előkészület a tízóraihoz. Gondozási teendők elvégzése. Naposi munka. Közös tízórai.
10:00-11:45	Szabad játék, kezdeményezés, szabadon választott tevékenységek, levegőzés, séta, kirándulás.
11:45-12:45	Előkészület az ebédhez, gondozási teendők elvégzése, naposi munka. Közös ebéd.
12:45-14:45	Előkészület a csendes pihenőhöz, teremrendezés, gondozási teendők elvégzése. Délutáni pihenés.
14:45-15:30	Gondozási tevékenységek elvégzése. Mindennapos mozgás, előkészület az uzsonnához. Közös uzsonna.
15:30-17:00	Játék, szabadon választott tevékenység. Hazamenetel.

4. Gyermekkép, óvodakép

„A pedagógus célja, hogy az általa nevelt és oktatott gyermek lelki és szellemi fejlődését lehetővé tegye, továbbá, hogy nevelő-oktató munkája során hozzásegítse a gyermeket, tanulót, hogy a magyar nemzet elkötelezett, értékes tagjává válhasson. Mindezek megvalósítása érdekében a pedagógus nevelő-oktató munkája során arra törekszik, hogy feladatainak ellátását az általános etikai normákkal összhangban, a gyermek, tanuló jogainak, érdekeinek érvényesítése érdekében végezze.” (2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról)

- Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Ezeket a tulajdonságokat gyermekeink személyiségében élethelyzetekben történő viselkedési modellek nyújtásával kívánjuk formálni.
- Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek kipróbálására, újításokra. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, a hibákat azonban nem büntetéssel, hanem segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbáljuk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarctűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
- Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.

Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. Szem előtt tartjuk, hogy egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is. A jogokra és kötelességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s megfelelő hátrányai csökkenjenek.

A gyermekek biztonságérzetét derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával erősítjük. Ehhez olyan nevelői attitűd szükséges, mely vidámságot, melegséget, elfogadást, bizalmat sugároz. A befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógusok, a nevelő munkát segítő dajkák, szülők, gyerekek számára. Ennek része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása, környezettudatos magatartás, fenntarthatóság és értékorientált nevelés.

A gyermek egyéni tulajdonságainak fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lényé válásukat.

Programunkat a családi nevelés kiegészítésének tekintjük, arra építünk. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánk kiegészíti azt, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltünk be.

Óvodaképünk kialakításában, az Alapprogramban megfogalmazott irányelveket tartjuk szem előtt. Feladatunk a pedagógiai programon keresztül az óvodába járó gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása. Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, a harmonikus fejlődése érdekében.

A gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése a feladatunk. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszeré és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában miközben az teljesíti a funkciókat (óvó védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő,) a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kimenő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait, tartalmazó dokumentumot kérésre a szülőnek átadjuk.

5. Nevelés kerete

5. 1. Egészséges életmód kialakítása

Óvodánk egészségvédő programja, az egészséges életmód alakítása

Egészségnevelési alapelveink:

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- a gyermekek gondozása testi szükségleteinek figyelembevételével;
- az egészséges életmódra és életvitelre nevelés;
- az önmaguk és környezetük esztétikumára iránti igény alakítása;

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások
- (környezettudatos magatartás, fenntarthatóság, újrahasznosítás) alakítása;
- egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a megfelelő egészségügyi szokások elsajátíttatása, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a mozgásigény figyelembevételével folyamatos testedzés, testi nevelés, prevenció;
- tartózkodás és tevékenykedés a szabadban;
- az étkezési kultúra alakítása, erősítése;
- korszerű táplálkozás;
- pihenés feltételeinek megteremtése;
- higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása;
- megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós
- és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása

Szem előtt tartjuk, hogy az egészség szomatikus, pszichés és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés témája megjelenik a tervezésben és az óvodai tevékenységekben valamint nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

Cél:

- megteremteni a gyermekek testi, lelki, szociális harmóniáját.
- A megfelelő életvitel az egészséges életmód iránti igény megalapozása, megerősítése.

Feladat:

- az egészséges környezet biztosítása
- Helyes életritmus, a megfelelő napirend kialakítása
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bensőséges, vidám légkör megteremtése.
- Betegségek megelőzése.
- Az egészségvédelme, edzése, óvása, megőrzése
- A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakítása

A megvalósítás tartalma

A szokásrendszer az alapja annak, hogy a mindennapok során a megfelelő és elegendő tevékenységformát ne csak felkínálni, hanem **működtetni** is tudja az óvodapedagógus, valamint az is, hogy mindez nyugodt légkörben történjék.

Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele, az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, ezt segíti a mindennapi életünkre jellemző pedagógiai tapintat, az empátia a testközelség, az érzelmi biztonságot nyújtó bensőséges, vidám légkör megteremtése. Az egészséges életmódra nevelés folyamán egészséges, edzett, a betegségeknek ellenálló testileg, szellemileg fejlett, önmagával a gyermek és a felnőtt emberekkel harmóniában élő gyerekeket szeretnénk nevelni, együttműködve a családdal, ahol a gyermekeket az első szocializáló hatások érik, aminek domináns szerepe van a személyiség fejlődésben.

Az egészséges, életvidám gyermek neveléséhez elengedhetetlen fontosságú az őket körülvevők erkölcsi beállítottsága, a pozitív atmoszféra megteremtése, ami egyértelműen sugallja, hogy bízunk az egyes gyermekekben. A felnőttől közvetített képből ismerik meg önmagukat, cselekvéseiknek helyes vagy helytelen voltát. Fontos a helyes napi életritmus kialakítása.

A gyermekek az oldott légkörben szívesen végzik a ritmikusan visszatérő, változatos tevékenységeket. A test gondozása, az önkiszolgáló munkák végzése, az étkezés a pihenés, mozgás, rendszeresen visszatérő tevékenység, melynek gyakorlása során egyre önállóbbá válnak a gyerekek. A gyermekeket e fokozatosság elvének betartásával ösztönözzük az önálló feladatvégzésre. A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyermekeket az őket körülvevő helyiségekkel, az étkezés, tisztálkodás, öltözködés helyével, a cselekvés során használt eszközök funkcióival.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, és építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A gondozási feladatok elvégzése során figyelembe vesszük a feladatok ritmusát, a gyerek fejlettségi szintjét, az ismeretek mélységét. Fontos, hogy minden gyerek megismerje a kulturális étkezés szokásait, szabályait, és erre jó lehetőséget biztosítanak a közös étkezések. Az étkezési szokások kialakítása során az egyéni tempó tiszteltben tartására, a kapkodásmentes, türelmes hangulat megteremtésére törekszünk. A gyermekeknek különböző étkezési szokásaik vannak, ezt megismerve, a felnőttek toleranciával fogadják a kezdeti étvágytalanságot az egyes ételektől való tartózkodást. A **kényszerítést kerülve**, a

megízlelésre való ösztönzést alkalmazzuk. A **testápolás** a gyermek egészségének védelmét, a tisztasági igényük kialakítását szolgálja.

A testi szükségletek kielégítésében is nagy eltérés mutatkozik, ami a fejlődés, az ismeret, és az igény szint másságából ered.

A gondozási szokások összehangolása az óvoda és család között a sikerhez vezető út. A gyermekek fokozatosan jutnak el a személyes gondozottság igényéhez, ezért az egyénre szabott differenciált segítségnyújtást kell alkalmazni, lehetőséget adva arra, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhessék ezeket a teendőket. A megfelelő réteges öltözködés a fokozatosan kialakított hő érzékelés megteremti annak feltétele, hogy a gyermekek védve legyenek a különböző hőmérséklet változásaitól. A segítséggel, majd önállóan végzett öltözködés során lehetőség nyílik a cselekvést kísérő beszélgetésre, melyek hozzájárulnak a munkafolyamatok finomításához, gazdagodik szókincsük, beszédképességük.

A mozgás fejlődésének elősegítése, a pihenés megfelelő biztosítása

Mozgásfejlesztés célja az egészséges testi és lelki fejlődés, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése, kielégítése. Az egészséges életvitelhez hozzátartozik a mindennapi szabad mozgás, a szabad mozgás biztosítása mellett szervezett formában mozgásos játékokat szervezünk. Az aktív mozgás, versenyjátékok során a gyermekek megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani - ez elvezet az egészséges küzdő szellem és az összetartozás érzésének pozitív alakulásához.

A közösen tett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez. A megtett út hossza, ideje, igazodik a gyermekek fizikai állapotához, életkorához. A séták élményt nyújtó, ismeretet gazdagító céllal történnek, ami oldottságával, a szabadmegfigyelés örömeivel, jó hangulatú beszélgetésre ösztönöz. A pihenés érdekében a zavaró ingerek megszüntetésével a nyugodt légkör, a megfelelő hőmérséklet, a tiszta levegő biztosítására kell törekedni.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az egészség megőrzéséhez a helyes életritmus, mozgásöröm kialakításán túl a rendszeres edzés, a higiénia biztosítása, igénnyé történő alakítása, a kalóriadús táplálkozás egyaránt elengedhetetlen. Az évszak adta lehetőségeket kihasználva arra kell törekednünk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, változatos tevékenységeket biztosítva, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A gyermekek testi épségének védelme, a baleset-megelőzés, folyamatos ellenőrzést igényel, hogy a hiba forrása megelőző időben és módon legyen megszüntetve. A fertőzés veszélyeit gyakori szellőztetéssel helyes zsebkeendő

használattal, a WC és bőrápolás megfelelő szinten történő elsajátításával, rendszeres fertőtlenítéssel, réteges öltözködéssel, személyre szóló tisztálkodási eszközök használatával, azok rendszeres cseréjével oldjuk meg. Az óvodában egyre szembetűnőbb a hanyag testtartás, a lúdtalp. A prevenciós fejlesztő tornák, az egyéni temperamentumból fakadó mozgásigény kielégítés segít a deformitások megelőzésében. A látható hibákon kívül fellelhetők az óvodai közösségben a rejtett szervi hibák, aminek kiszűrése a orvos feladata. A gyermekeket körülvevő környezet harmóniája, esztétikuma, higiéniája hozzájárul az egészséges személyiség kialakulásához.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, megvalósul a környezettudatos nevelés keretében.

Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb) alakmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit, amelyek megjelennek a tervezésben és a tevékenységekben, nyomon követhető a gyermeki dokumentumokban.

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata, fenntarthatóság szerepel a munkatervben és a beszámolókból követhető.

5. 2. Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

Cél:

- családdal való hatékony együttműködés;
- a felnőttekkel és a társakkal való szocializáció kialakulása;
- a főbb magatartási, viselkedési formák kialakítása;
- az emberek egymáshoz való pozitív viszonyának alakítása;
- Új feladatokra felkészült nyitott szívesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező gyermek nevelése,
- Pozitív érzelmi viszonyulásra törekvése, tiszteletben tartva a gyermeke egyéniségét.

Feladat:

- Boldog alaphangulat kifejlődésének elősegítése.
- Élmény befogadás képességének fejlesztése.
- Mások iránti szeretet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Szeretet, kötődés képességének fejlesztése.

- Ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.
- A szocializáció fejlődését elősegítő magatartásformák erkölcsi normák kialakítása.
- A gyermek önkifejezésének segítése
- A különbözőségek elfogadtatására, tiszteletére nevelés
- Az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése
- a szokás- és normarendszer megalapozása
- A pedagógusok, pedagógiai munkát segítők és a gyermekek közötti információ csere és együttműködés elősegítése

A megvalósítás tartalma

Környezetünket úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek első benyomásai kellemesek legyenek. Az óvónő és a gyermekek szeretettel fogadják az újonnan érkezőt. A családi légkör végigkíséri az egész óvodai életet, érzelmi biztonságot nyújtva. Ehhez elengedhetetlen, hogy a gyermekek közötti, a gyermekek és pedagógusok közötti, valamint a gyermekek és a pedagógiai munkát segítők között is harmonikus, jó kapcsolat alakuljon ki. Így megvalósul a megfelelő érzelmi kötődés társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez biztosítja a pozitív légkört a játékhoz, a cselekvéshez, a kapcsolatteremtéshez, az értékorientált közösségi neveléshez.

Az óvoda valamennyi dolgozója legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyermek számára elfogadható és toleráns, tehát **mintaértékű**, modell a gyerekek számára. Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazotti kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.

Meghatározó a gyermek személyiségének alakulásában, hogy milyen nevelési hatások érik otthon. A jól rögzített, pozitív szokások és viselkedési formák megkönnyítik a közösségben való együttműködést. Ezért nagyon fontos a **családokkal való együttműködés**, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal biztosított a **folyamatos párbeszéd**, a szoros együttműködés, az együttnevelés érdekében.

Érzelmi életüket gazdagítjuk a hagyományaink ápolásával: a kisebbek megajándékozása. Téliapó alkalmával, a karácsonyi ünnepségünk műsorával, a gyermekek által készített apró tárgyakkal megajándékozunk a Szociális Otthon idős, beteg lakóit.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy megtanulják elfogadni eltérő képességű, tulajdonságú és különböző területen sérült társaikat. Sok sétával, kirándulással biztosítjuk, hogy a

gyermeknek legyen módjuk rácsodálkozni az őket körülvevő világra, észrevenni benne a jót, a szépet. Igyekszünk erősíteni a belső pozitív erkölcsi- és akarati tulajdonságaikat: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem. Kitartás, feladattudat, szabálytudat. Minden gyermeknek éreznie kell, hogy ő a csoport tagja, szükség van rá. Figyelnünk kell, hogy egyetlen egy gyermek sem tűnjön el észrevétlenül a csoportban. El kell érnünk, hogy figyeljenek egymásra, segítsük a barátságok kialakulását. Törekedjünk arra, hogy az óvodában a gyerekek érezzék, hogy összetartoznak.

Beszoktatás

Az újonnan óvodába érkező gyermekek beszoktatása nem az első napon kezdődik, hanem már a beiratkozásnál és az azt követő családlátogatásnál. A gyermek óvodába kerülését megelőzi egy családlátogatás, mely lehetőséget ad arra az óvónőnek, hogy megismerhessék a leendő óvodást saját környezetében, betekintést nyerhessenek a család szokásaiba, valamint szülői értekezletet tartunk, melynek célja a szülők tájékoztatása az óvodánk házi rendjéről, az óvodai szokásokról, szükséges felszerelésekről. Lehetőség szerint fokozatosan szoktatjuk be az újonnan érkezőket, alkalmazkodva a gyermeke és a szülők igényeihez. A szülő a beszoktatás aktív résztvevője, jelen lehet a gyermekkel a beszoktatás időszakában. Arra törekszünk, hogy érezzék: itt nagyon várják őket, és nyugodt, derűs biztonságos környezet veszi őket körül. Környezetünket úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek a beszoktatási időben is biztonsággal mozoghassanak, megtalálják a teret a közös játék, vagy éppen a csendes elvonulásra. Mivel ennek a korosztálynak alapvető és legfontosabb tevékenysége a játék és a mozgás, mindkét tevékenység számára biztosítjuk a megfelelő helyet, időt és eszközt. A sírdogálós, nehezen beilleszkedő gyermekek gyakran ölbé vesszük, ringatókat, rövid mondókákat, verseket mondogatunk, melyekkel személyes kontaktus alakítunk ki.

Hagyományok, ünnepeink

Minden közösség, így az óvodai csoportok életének is jelentős eseményei időről, időre ismétlődő, sajátos keretek között zajló ünnepek. Ezek fontos alkalmak a gyermekeknek az óvoda életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat. A közös élmény erejével fokozzák a gyermekek közösséghez tartozását. Az ünnepnapok másságát külsőségek is erősítik. Minden jeles ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be. A hagyományok ápolása közben történő együttjátás, tervezgetés változatos tevékenységek örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát. A sokszínű tevékenységrendszer gazdagítja a gyermekek nyelvi

kifejező eszközeit, fejleszti értelmüket és gondolatvilágukat, illetve érzelmi életüket is befolyásolja. A jó érzelmi előkészítés fokozza az ünnepi együttlét hangulatát. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el a hatásukat, ez nem jelenthet terhet sem a szülő, sem a gyermek számára.

Az óvodában dolgozók és külső partnereik ismerik és ápolják az intézmény múltját, hagyományait, nyitottak új hagyományok teremtésére.

Hagyományos ünnepek

1. Hagományápoló ünnepeink: Télapó, Karácsony, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Évzáró.
2. A mindennapi életből kiemelkedő élményt nyújtó ünnepeink: farsang, nőnap, születés- és névnap.
3. Társadalmi ünnepek: nemzeti ünnepek.

A környezeti nevelés jeles napjai

A Víz napja – március 22.

A gyerekek vegyék észre, hogy az embereknek, állatoknak, növényeknek az élethez vízre van szüksége. Vigyázzunk a víz tisztaságára, mert a fertőzött, szennyezett víz emberre, állatra, növényre egyaránt veszélyes. Bánjunk takarékosan a vízzel!

A Föld napja – április 22.

Ezen a napon gyermekeinkkel közösen az udvarunkon lévő növényeket ápoljuk, gondozzuk. Beszélgetünk a föld lakóiról, forgatjuk a földgömböt.

A madarak és fák napja – május

A tavasz elképzeltetetlen madárcsicsérgés nélkül. Menjünk el kirándulni, csodálkozzunk rá a természet szépségeire, hallgassuk meg a madarak énekét.

Faültetés az óvoda udvarán. Látogatás a nyíregyházi Vadasparkba, vagy a helyi Halastóhoz, sportpályára.

A környezetvédelmi világnap – június 05.

Vetessük észre a gyerekekkel, hogy mennyire fontos a víz, a levegő és környezetünk tisztasága és védelme.

Idősek világnapja – október 01.

Idősek tiszteletére, szeretetére, megbecsülésére való nevelés.

Az állatok világnapja – október 04.

Madáretetők kihelyezése. A gyermekeknek sokszor elmondjuk és hangsúlyozzuk, hogy csak úgy szabad a madarakat etetni, ha az, rendszerességgel történik. Diavetítés az óvodában: költöző, vonuló madarokról. Nyári élmények felidézése képek segítségével a látott, felismert madarokról: pl.: gólya, fecske Csoportszobában található állatok rendszeres, naponkénti gondozása.

Az ünnepek között sajátos szerepük a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódóak. Sajátosak egyrészt azért, mert az élő és az élettelen természet egy- egy összetevőjének, csoportjának megismerését a hozzájuk fűződő érzelmi viszony alakítását, a károsító tényezőkre való rádöbbenést, a cselekvésre való ösztönzést szolgálják, tehát eltérnek az előző korok jeles napjaitól. Másrészt azért sajátosak, mert a speciális tartalom az eddigiektől eltérő módszereket, ötleteket is életre hív.

Az ünnepekre való készülődés izgalmára, örömére, az összetartozás, a közös cselekvés élményeinek átélésére mindenkinek szüksége van. Szükséges, hogy ezeket a napokat tartalmasabbá, gazdagabbá tegyük. Ezeknek a megszervezéséhez Team-ek alakítása szükséges, hogy megfelelő tervek készülhessenek. A stratégiai programokban és az operatív tervekben szereplő közösség fejlesztési feladatokat megvalósítja az intézmény. Az ezzel kapcsolatos alapelvek és feladatok eredményeit különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására, támogató szervezeti kultúrára a beszámolókból követhetők.

A természet szeretetének megismerésének, védelmének folyamatában fontos az óvodapedagógus mintaadó szerepe, amely segíti a gyermekeket a tárgyak, események megfigyelésében.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a gyermek „én” tudata, elfogadják másságát.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érdeklődnek egymás iránt, figyelnek egymás játékára.
- Tudják, hogy egy csoport tagjai, örülnek a közös sikernek.

- Udvariasak, köszönnek, segítenek egymásnak: étkezés, séta, öltözködés közben.
- Feladattudatuk kialakult, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Készen állnak az iskolai élet elfogadására.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja

5. 3. Esztétikai nevelés

Cél:

Olyan élményekre és tapasztalatokra épülő nevelés megvalósítása, amely során képesség teszi a gyermekek a valóság esztétikai felismerésére, befogadására és létrehozására.

Feladat:

Esztétikailag megfelelő környezet biztosítása. Változatos és rendszeres élménynyújtás, képességfejlesztés. Illemszabályok kialakítása.

A megvalósítás tartalma

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvónő mindennapi feladata közé tartozik, megismertetni a kicsiket a körülöttük lévő világ szépségével.

Fel kell fedeztetni, hogy milyen szép a természet, egy csokor virág, egy dal, egy színes meséskönyv, a madarak éneke, stb. Sok-sok esztétikai élményt kell nyújtani, hogy a szépség a gyermekek lelkét megérintse.

Nagyon fontos, hogy esztétikus, egyszerű átlátható nyugalmas biztosító környezet vegye körül a gyermekeket. A szépen berendezett csoportszoba az óvoda esztétikája komoly hatást gyakorol a gyermekekre. Mivel a gyermekek otthoni környezetükből nagyon eltérő tapasztalattal, ízléssel alapozó élménnyel kerülnek óvodába, ezért ezt a hatást tudatosan építjük be nevelési tervünkbe, hogy a gyermekek ízlését pozitív irányba formáljuk.

Az esztétikai nevelés során meg kell teremteni a hangulati, környezeti feltételeket. Ennek érdekében az óvónő szervezzen, kezdeményezzen minél több sétát, kirándulást, mesét, énekes játékot. Teremtsen megfelelő érzelmi légkört. Olyan anyagokat biztosítsunk a gyermekek számára, amelyek elősegítik az esztétikai élmény kialakulását. Az ember viselkedése része a környezet esztétikájának. Önmagunk és mások elfogadásához szükség van az illemszabályok kialakítására, megértésére, alkalmazására. A szabályok elsajátítása a felnőttek mintaadó viselkedésén keresztül valósul meg. Az óvónő megtanítja gyermekeket: jó megjelenésre, az

óvodai viselkedés szabályaira, az érintkezés szabályaira. Fontos, hogy ismerjék a szabályok tartalmát, és képesek legyenek betartani.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekek igénye az esztétikus környezet iránt.
- Fogékonyak a szépre a természetben, a társadalomban.
- Képesek megfogalmazni esztétikai élményeiket.
- Igényesek megjelenésükben, a viselkedés szabályait, ismerik és betartják.

5.4. Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés

Cél:

- a gyermeki kommunikációs képességek fejlődésének elősegítése,
- mások megértése, önmaguk kifejezése, a társakkal való együttműködésük alakítása érdekében,
- Az anyanyelv fejlesztése: beszélő környezet, kommunikációs kedvre ösztönzés.

Feladat

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenység forma keretében megvalósítandó feladat
- A tapasztalatok, ismeretek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

A megvalósítás tartalma

Az értelmi képességek kibontakoztatása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. Ne külön képességet fejlesztünk, hanem az egész értelmet, az egész embert. A gyermekeket új feladatok elé állítjuk, ezáltal az értelmüket fejlesztjük. A fejlődésére döntő hatással van az ismeretanyag jellege, formája, módszer. 3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet bővítjük, képességeket fejlesztjük. 5-6 éves korban a hangsúly a gondolkodás, ok-okozati összefüggések feltárása. A gyermekekben kialakítjuk azt a képességet, hogy a környező világ dolgaiban összefüggéseket keressenek. A helyes gondolkodás feltétele, hogy a gyermeke tudjon összehasonlítani, meglássa a dolgok közötti összefüggéseket, hasonlóságokat és különbségeket. A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az

érdeklődés fenntartása. Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítunk, annál több mindent fedeznek fel, ismernek meg, egyre nagyobb lesz érdeklődésük és tudásvágyuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Érzékelő funkciók épek legyenek.
- Tapasztalataira építve, felfogja környezetének eseményeit.
- Kialakul tér- és időszlelése.
- Önkéntelen figyelme szándékos és tartós lesz.
- Formálódik és tökéletesedik megfigyelőképessége.
- Különbséget tesznek a valóság és képzelet világa között.
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket.
- Problémamegoldó képességük az önálló probléma megoldás felé halad.

6. Az intézmény integrációs és integrált neveléssel kapcsolatos feladatai, esélyteremtés, felzárkóztatás, tehetséggondozás

A közoktatásról szóló törvény hatályos rendelkezései megfogalmazzák egyrészt a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, másrészt, pedig azt, hogy minden gyermeknek joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön.

Feladataink összhangban állnak az intézmény működését, pedagógiai munkáját szabályozó dokumentumokkal, programokkal, tervekkel.

♣ *A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szabályozza a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról*

♣ Az óvodánk személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató, esélyteremtő tevékenység szerint szervezi a nevelést a gyermekek számára. Nevelőmunkánk az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.

Felzárkóztató feladataink alapján nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel állítjuk munkánk középpontjába a hátrányos helyzetű, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztését, differenciált felzárkóztatását. Helyi pedagógiai programunkban hangsúlyoztuk a gyermekközpontú szemléletet és a családokkal való hatékonyabb együttműködés fontosságát. Integrációs munkánk során a gyermekek

egyéni fejlesztésében fokozottabban együttműködünk a szülőkkel. Keressük az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a szülőket támogatják, segítséget jelentenek számukra gyermekük egyéni fejlettségéhez igazodó neveléshez.

Nevelőmunkánkban fő hangsúlyt kap:

- a játékra épülő komplex személyiségfejlesztés, játékos tanulás
- a környezet megteremtésére, megszerettetésére és védelmére való nevelés
- a magatartás és viselkedéskultúra megalapozása
- az önkifejezőképességek fejlesztése
- az egészséges életmódra nevelés.

Sajátos feladatunknak tekintjük:

- a fejlődésben lemaradt és /vagy akadályozott gyermekek nevelését
- a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását
- a hatékony gyermekvédelmet, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeket.

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség legteljesebb kibontakoztatására irányul, a gyermek egyéni fejlettségének, családi háttérének, a család értékrendjének figyelembevételével.

Otthonosság, barátságos, tiszta, esztétikus környezet otthonos kialakítására törekszünk, ahol mód nyílik az együttlétre, de az elkülönülésre is.

Érzelmi biztonságot nyújt, melyben az óvodapedagógusok ismerik, átérzik, megértik a gyermek problémáit és figyelemmel, segítő szándékkal fordulnak, feléljük.

Integrációs és integrált nevelésünk feladatai

A 3-7 éves gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Az interperszonális (személyközi kapcsolatok) új formáinak kialakítása, hogy a gyermek értelmes kooperációra (együttműködésre) képessé váljon.

Énkép - önismeret - önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képesek önálló helyzetmegoldásokra. Hatékonyan érzik magukat.

Önérvényesülésük, szociálisan elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.

Értékek, normák kialakítása

- gyakorolják az együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait, egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz való alkalmazkodás, egymás segítése
- belső igénynivó alakítása a jól végzett "feladat" utáni megelégedettség, mint jutalom értékének alakítása
- érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének a saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti kontroll erősítése (életkoruknak megfelelően).

Magas a szociális helyzetük miatt hátrányos helyzetű gyermekek száma. A szülők iskolázottsága alacsony.

A gyermekek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják. Ingerszegény a környezetük, melyből következik a tapasztalatok, ismeretek hiánya.

Az iskolázatlanság igénytelenséget, más értékrendet, világszemléletet, nevelési elvet jelent, amely a gyermekek fejlődésére is hatással van.

Naponta tapasztaljuk az elhanyagoló, illetve túlzottan féltő, következtelen és szélsőséges családi nevelést.

Ez azt jelenti, hogy nincs olyan szabály, norma, életvitel a gyermekek előtt, amely pozitív irányba befolyásolná személyiségük fejlődését.

Ezek a hátrányok megnyilvánulnak a gyermekek magatartásában, érzelmi életében és teljesítőképességükben is.

Nevelőtestületünk felismerte, hogy az ilyen családokból érkező gyermekek hátrányait enyhíteni szükséges.

Tanulmányaink igazolják azt, hogy az iskoláskor kezdetéig a gyermekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők.

A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarokat.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben, a kedvezőbb helyzetben lévő csoporttársaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a

megélhetési nehézségek, okozta terheltég és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Az óvoda az az intézmény, ahol a hátrányokat a gyermekek iskolakezdésig még csökkenthetik, amelyhez természetesen tudatos óvodapedagógusi pedagógiai munkára van szükség.

Az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt felelősségük és szerepük van a gyermekek egyéni fejlesztésében. Tapasztalatok mutatják azt, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket is partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy a településünkön élő óvodáskorú gyermekek minél hosszabb ideig (lehetőleg három évig) járjanak óvodába.

A 3. életévtől rendszeresen óvodába járó gyermekek esetében a hiányosságok csökkenthetők, nagyon sok esetben teljesen megszüntethetők. Az óvodába bekerülő gyermekeknél a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva, egyéni fejlettségének megfelelően segítjük a különböző képességek, funkciók kialakulását.

Nevelőtestületünk vallja, hogy " a mai társadalmi környezetben minden óvodáskorú gyermeknek szüksége van egy olyan helyre, ahol szeretetben, együtt, egymást segítve és megértve játszhatnak, tevékenykedhetnek miközben egyéni módon fejlődnek."

Az óvoda sajátos helyzetéből adódik, hogy egész nap (minden gyermek, minden felnőtt) együtt van, megélhetjük a gyermekekkel együtt az együvé tartozás örömét, a biztonságot nyújtó, érzelemgazdag légkör megteremtésével a személyiség sokoldalú fejlődését, egyéni képességeik kibontakoztatását. A felnőttekkel való együttműködés is sokkal egyszerűbb, elvünk az együttgondolkodás, az optimizmus, amely nem zárja ki azt, hogy minden óvónő a fejlesztési kívánt gyermekekhez igazodva önmaga találja meg azt az utat, amelyen elindulhat!

Fejlesztő munkánk folyamatában alapelveink:

- A fejlesztés csak a gyermekek képességeinek, a lemaradt, vagy éresben lelassúbbodott területek meghatározása után kezdődhet el. A korai felismerés a fejlesztés szempontjából különösen fontos, mert a speciális, egyénre szabott feladatadással a lemaradás mértéke minimálisra csökkenthető.
- A fejlesztés feladatait, területeit az egyéni képességek szintje határozza meg. Célunk, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, jusson minél több sikerélményhez, játékos formában történjen.

- A fejlesztés feltétele, hogy megtaláljuk a sikertelenség okát és felderítsük milyen szinten képes a gyermek a feladatok elvégzésére és melyek azok az eljárások, módszerek, melyekkel jól fejleszthetők. Olyan típusú segítséget kell adni a gyermekeknek, mely igazodik ahhoz a szinthez, melyben a gyermek biztonsággal mozog, így a pedagógusok módszertani kultúrája kiterjedhet a személyes és szociális képességek fejlesztésre. A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik és ha szükséges fejlesztési korrekciókat hajtanak végre. A pedagógusi munka során módszertani tudásukat egymással megosztják. Ezért elengedhetetlen minden gyermek egyéni és életkori tulajdonságainak ismerete. Minden gyermek más és más! Eltérőek az öröklött adottságok, az őt érő környezeti hatások, a tanulás, az ismeretszerzés iránti fogékonyságuk, beállítottságuk, az ahhoz szükséges feladattudatuk.
- A fejlesztés zökkenőmentesen épüljön bele az óvodai élet egészébe, ne kívánjon semmilyen különleges szervezést, kapcsolódjon a gyermek mindennapi, spontán tevékenységeihez. Legyen érdeklődésfelkeltő!
- A gyermek, akivel játékosan tevékenykedünk, minden körülmények között érezze magát biztonságban, ne legyen félelemérzete se tevékenységtől, se óvónőtől, se társai csúfolódásától.
- Mindvégig biztosítsuk a gyermek jó közérzetét, ezért a fáradás, vagy érdektelenség jeleit látva módszerváltás, vagy a tevékenység abbahagyása célszerű. Ne mennyiségi, hanem minőségi eredményre törekedjünk.
- A játékok, gyakorlatok variálhatóak, játékosak, több területen alkalmazhatóak legyenek.
- Minden körülmények között legyünk türelmesek, hiszen a gyermektől olyan területen várunk el sikereket, melyben nehézségei vannak.
- Az alkalmazott terápiák a percepció minden részterületét fejlessze, a fejlesztés a gyermek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodjon.
- Figyelem középpontjában a gyermek kulcskompetenciának fejlesztése álljon

Minden gyermekről **Fejlődési Naplót** vezetünk, melyből az év eleji **anamnézist** és az éves fejlődést nyomon tudjuk követni az óvodába kerülés pillanatától az iskolába menésig. Az ebben rögzített információkat folyamatosan felhasználjuk éves munkánk során. A Fejlődési Naplóban, a mindennapi életben tudatosan és spontán módon megfigyelt fejlettségi szintet

rögzítünk. A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető az intézmény dokumentumaiban és a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek).

Az óvodás gyermek egyéni képességfejlődésének nyomon követése és mutatói:

- *testi képességek*
- *szociális képességek*
- *verbális képességek*
- *értelmi képességek területein.*

A két óvodapedagógus közös tapasztalatait, megfigyeléseit évente két alkalommal rögzítik a gyermekek személyi anyagába. A megfigyelések és mérések alapján (ha szükséges) az adott gyermekekről egyéni fejlesztési tervek készülnek. A pszichológus és logopédus által végzett iskolaérettségi vizsgálatok eredményeiről fogadó óra keretében tájékoztatjuk a szülőket. A személyi anyagba kerül becsatolásra a speciális intézmények szakértői véleményei (Kistérségi Szakszolgálat, Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság). Ennek egy példányát az óvoda irattárazza.

Kommunikációs nevelés

Magába foglalja a szókincsbővítést, a nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítését.

Az anyanyelvi fejlesztés mind a mozgásos, mind a perceptuális fejlesztésnek átfogó kísérője. Ennek a területnek a fejlettsége elengedhetetlen feltétele a fogalmi szintű megismerésnek, az iskolai tanuláshoz szükséges konkrét, majd absztrakt gondolkodás kialakulásának.

Az iskolai problémák jelentős része óvodáskorban megelőzhető, csökkenthető, vagy teljesen megszüntethető, ha a lemaradás csak 1-2 területen figyelhető meg.

Érzelmi nevelés, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés, szocializáció

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása már az óvodába lépéskor elengedhetetlen. Feladatunk az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés kialakítása. Olyan óvodai légkör kívánatos, melyben a felnőtt - felnőtt, felnőtt - gyermek, gyermek - gyermek kapcsolat pozitív. Ez a légkör egyszerre segíti a

másság elfogadását, illetve biztosítja a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlődését. A kisgyermek életében a környezetnek, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálását, erősítését, a társas kapcsolatok létrehozásának segítségét tartjuk fontosnak.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Nevelőmunkánk segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészséges életmódjának kialakulásához.

A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendjének kialakítása segítse elő a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően a környezethez való optimális alkalmazkodást.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek

A 3. életévtől a rendszeresen óvodába járó gyermekeknél prevenciós fejlesztő munkát végzünk. A prevenciós fejlesztésnél az óvodába bekerülő gyermekeknél a fejlődés életkori, vagyis érési üteméhez igazodva, megfelelő környezetet, feltételeket biztosítva, tevékenységhez kapcsolva elősegítjük a különböző képességek, funkciók kibontakoztatását. Későbbi életkorban, testi fogyatékoság miatt akadályozottaknál, (látási, hallási, mozgássérült) a visszamaradt gyermekeknél, illetve a különböző okok miatt rendszertelenül járó gyermekeknél egyénekre szabott fejlesztő (korrekciós) munkát kell végeznünk. Ezek a gyermekek az általánosan alkalmazott módszerekkel nem, vagy jóval lassabban fejleszthetők.

Feladatunk a testi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése során a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, az életkorának megfelelő tapasztalatok megszerztetése, a megtanult mozgások alkalmazása, ép társával és szüleikkel történő elfogadtatásuk.

Gyengén látó gyermek esetében az ép érzékszervek gyakoroltatásával a hallás, tapintás, szaglás, íz, érzékelés, mozgás, ritmus tájékozódási képességek fejlesztése, látásnevelés, a látás- mozgáskoordináció fejlesztése.

Az enyhébb fokban hallássérült, nagyot halló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, beszédértés, a szókincs fejlesztése, beszédérthetőség folyamatos javítása.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek integrációja során a nem fogyatékos gyermekekkel való együttnevelés, a gyógypedagógiai segítségadás kérése szakembertől, a gyermek értelmi fejlődéséhez igazodó iskolára való előkészítés.

Ebben a fejlesztési folyamatban segítenek bennünket az életkorhoz és fejlettségi szinthez igazodó különböző képességfejlesztő játékok, eszközök, feladatlapok, munkalapok, stb. Az utóbbi időben ezekből igen nagy a kínálat, de mindezek mellett sok esetben jobbnak, használhatóbbnak tartjuk az adott csoport ismeretében általunk, vagy a gyerekek bevonásával készült játékokat, eszközöket.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladataink

A védőnővel való együttműködést, a gyermekek fejlődésének nyomon követését, szükség esetén szakorvosi (fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia) vizsgálatának kezdeményezését segítjük.

A szülők számára igény esetén az együttműködő partnerekkel közös programok szervezése (gyermekorvosi, védőnői tanácsadás). Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások szervezése, rendezvények látogatása).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

Gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal, védőnővel (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),

Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről) (Pedagógiai Szakszolgálattal.) A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségére van szükség a fejlesztéshez.

Óvoda-iskola átmenet támogatása (a gyermekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében)

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés (rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, az egyéni fejlődési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése, egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása).

Intézményi önértékelés, eredményesség

Nevelőmunkánk értékét, minőségét az adja, hogy mit tudunk a céljainkból, feladatainkból megvalósítani.

A nevelési év végén átfogó értékelést végzünk minden pedagógus részvételével. Elemezzük az összegyűjtött tapasztalatokat, figyelembe vesszük partnereink visszajelzéseit. Az intézményben a gyermekek teljesítményének értékelése a törvényi előírások alapján egyedi és fejlesztés központú. A fejlesztésben érintett gyermekek esetében az értékelést a szakvélemény előírásainak megfelelően végezzük.

Az eredményes iskolakezdés kritikus feltételeinek elsajátítása 3-4 éves korban kezdődik. Régi felismerés, hogy az alapkészségek elsajátításával gondok vannak.

A személyiség alapszisztemének fejlesztését szolgáló elemi alapkészségek a 4-8 évesekre konkretizálva a következők lehetnek, pl:

- Az írásmozgás - koordináció készsége, amely az írástanítás feltétele.
- Beszédhanghallás készsége, amely az olvasástanítás fontos feltétele.
- Relációszókincs, amely az eredményes szóbeli kommunikáció elemi feltétele.
- Elemi számolási készség.
- Tapasztalati következtetés - amelyek az értelmi fejlődés feltételei.
- Tapasztalati összefüggés - megértés.
- Szocialitás, olyan szociális készség, amely az iskolai léthez és a fejlődéshez nélkülözhetetlen.

Az említett alapkészségek elsajátítási folyamatának feltérképezése megfigyeléssel, egyéni fejlesztéssel, különböző fejlesztő módszerek, eszközök segítségével történik.

Tudnunk kell, hogy melyek a fejlesztendő alapkészségek, ehhez szükség van olyan értékelő eszközökre, amelyek segítségével feltérképezhető a szóban forgó készség elsajátítása.

Ismernünk kell az optimális elsajátítás jellemzőit, az oda vezető út fontosabb állomásait. Ismernünk kell a gyerekek közötti különbséget, hogy ennek figyelembevételével tervezhessünk, segítsük a fejlődést.

Eredmény még az integrációs és az integrált nevelés során:

- Az eltérő szociokulturális közegekből érkező gyermekek lehetőséget kapnak az egyéni fejlődésre.
- A gyermekek haladási, érési üteméhez igazodva történik a fejlesztés (egyéni, mikrocsoportos szervezeti keretek között) változatos, sokoldalú feldolgozással, differenciált feladatadással.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest fejlődnek.
- A nem sajátos nevelési igényű gyermekek meg tanulnak alkalmazkodni, tolerálják sajátos nevelési igényű társaik másságát, megértik, elfogadják őket, gyakorolják a természetes segítségnyújtás lehetséges formáit.
- Megvalósul az inkluzív (befogadó) pedagógia elvei a mindennapi gyakorlatban.
- A zökkenőmentes iskolába való átmenet érdekében kezdeményezzük a partner intézmény nevelőivel az esetmegbeszéléseket, lehetőséget adunk a hospitálásra.
- A szakmai és társadalmi partnerekkel történő sikeres együttműködés által eredményesen végezzük pedagógiai nevelőmunkánkat.
- Szemléletbeli, módszertani, szakmai megújulás jelenik meg a pedagógiai gyakorlatban.
- Megvalósul a szegregációmentesség, diszkriminációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi hátrányainak kompenzálása, az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése, az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása.
- A migráns családok gyermekeinek biztosítani kell az óvodai nevelésben az önzonosság megőrzését, ápolását, erősítését az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A munkacsoportok létrehozásával a problémák megoldásának megtervezése, a feladatok delegálása megtörténik, és ezáltal is a fejlesztés hatékonyabbá válik.

7. A program tevékenység formái

Az óvodás gyermek természetes életformája a játékos lét, s az óvodáskori játék olyan tevékenységforma, mely magában hordja a másik két tevékenységi kör (tanulás, munka) részfunkcióit is, biztosítva ezzel a hatékonyságot. A játékban minden lehetséges. Motivuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, a kommunikáció igénye, az erő próbálgatása, az önkifejezés vágya. A természeti környezet megismerésében a gyermeki kreativitást a problémaérzékenység, a felfedezés jelenti.

Rendkívüli helyzet esetén (Home Office) is fontos, a családi nevelés megsegítése különböző tevékenységformák és szakmai tartalmak ajánlásával, az érintettek aktivizálásával és bevonódásuk biztosításával.

7. 1. A játék

Célunk:

- A gyermek egésznap folyamán élje ki, próbálja ki, dolgozza fel és gyakorolja az életben előforduló szituációkat az őt érő élményeket.
- Szabadon és kreatívan használhatja a rendelkezésére álló eszközöket.
- Lehetősége nyílik a probléma helyzetek és konfliktusok önálló megoldására.
- Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a gyermekek egyéni vágyai és ötletei kibontakozhatnak.

Feladatunk:

- Nyugodt légkör biztosítása az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- Az élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
- Megfelelő idő és hely biztosítása.
- Az egyéni élmények mellett közös élmény biztosítása.
- Folyamatos eszközbiztosítás.

A feladatok megvalósításának tartalma

A játék a 3-4 éves korú gyermek alapvető, minden napjait átszövő tevékenység. Játék során észrevétlenül tanul, ugyanakkor a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt, érő élményeket. A játékon keresztül

közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék kreativitást fejlesztő, és erősítő, élményt adó tevékenység. A játék olyan komplex tevékenységforrás,- mely semmi mással nem helyettesíthető- melyet nekünk, óvónőknek tudatosan ki kell használni a nevelés folyamatában, céljaink eléréséhez. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét: a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét- pedagógiai optimizmus.,

Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melynek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.

Természetesen emellett szükség van az óvónő által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen a 3 éves korú gyermek igényli a felnőttekkel való együttjátszást. Fontos a helyes arányok megtalálása. Feladatunk megfigyelni a gyermek játékát, s felhasználni a nevelési céljaink elérése érdekében. Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket nekünk óvónőnek kell biztosítani.

A gyermekek által megélt élmény rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. Fontos feladatunk, hogy a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai is kapjanak kellő figyelmet. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. A gyermek játéka személyiségének tükrözője, s - mint alapvető tevékenysége fejlesztésének legfőbb eszköze lehet.

Az óvodás életkorban a játék az életkornak legmegfelelőbb személyiségfejlesztő, ezen belül készségfejlesztő lehetőség, egyúttal a gyermek legegységesebb szükséglete. A 3-tól 6-7 éves korú gyermek a játékkal tapasztal, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A gyermek óvodában eltöltött idejének teljes egészét a játék tölti ki, minden cselekedetét akként éli meg.

Ahhoz, hogy mi óvónők a játékot a személyiségfejlesztés szolgálatába állíthassuk a fejlesztési feladatokat helyesen, és tudatosan meghatározhatjuk ismernünk, kell:

- A korcsoport általános pszichés sajátosságait, érzelmi, értelmi, akarati élet jellemzőit, mozgás fejlettségét. A folyamatban lévő játék irányítása korcsoportonként, egyénenként, fajtánként differenciált feladatot jelent számunkra.

- Az egyes gyermekek fejlettsége, érdeklődése. Mely területen tapasztalható a gyermek lemaradása, illetve haladja meg fejlettsége az átlagot. Kedvenc játékok, élmény, érdeklődés, mozgásigény.
- A csoport összetétele. Milyen a gyermekek szociális háttere. A nemek megoszlása a csoporton belül. A gyermekek otthoni játéklehetőségei. Az elmélyült, önfeledt játék kialakulásához az alábbi feltételek szükségesek, melyek biztosítása az óvónő feladata.

Nyugodt légkör

Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele.

A gyermek akkor kezd játszani, ha jól érzi magát, alapvetően derűs légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyermekekkel, bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben. Tudatosan benne, hogy a felnőtt állandóan jelen van a csoportban, és szüksége szerint fordulhat hozzá. A nyugodt légkör megteremtéséhez és megtartásához fontos az együttélés alapvető szabályainak és szokásainak alakítása. Az érthető nem túl sok szabály megtartása fokozza a gyermek biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban, és be tudja mérni saját és társai tevékenységének határait.

Élmények

Az élmény legyen a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvoda, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, a játék kialakulásának alapvető feltétele, s rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában is. A gyermek spontán élményei legalább annyira fontosak, mint a tervezett élmény-szerzések. A játékban a gyermek negatív tapasztalatai is megnyilvánulnak, negatív érzelmek is megjelennek. Az élménynyújtás, a különböző szituációk megteremtése, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Fontos, hogy élményeiket tevékenység közben éljék meg a gyermekek, hogy az ismeret és tapasztalatszerzés erős, pozitív érzelmeket váltsanak ki, és játékot motiváló élménnyé fejlődjön. Számolnunk kell azzal, hogy az egész csoportnak nyújtott élmény eltérő intenzitással hat a gyerekekre. A gyermekek közötti különbségek, az élménybefogadás folyamatában is jelentkeznek és ez a játék útján is megmutatkozik.

Az idő

Mivel a játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, napirendünkben az időt játékra biztosítjuk. Fontos, hogy legyen elegendő idő elképzeléseik megvalósításához az elmélyült játékhoz, a kapkodásmentes tevékenységhez. Minél többet játszik a gyermek annál nagyobb lehetősége van fejlődésének elősegítésére.

A hely

A csoportszobában és az udvaron a nyugodt, konfliktusmentes játék alakulásához a megfelelő hely alakítása alapvető feltétel. Fontos, hogy legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is. A mozgásos játékok számára az udvar a legnagyobb színtér, ahol az időjárástól függően igyekezzünk minél több időt tölteni.

Eszköz

A tudatos óvodapedagógusi munka lényege, eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvónő nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, lényegesen befolyásolja a fejlődését. A fejlesztési feladatok megvalósulását befolyásolja az eszközök kiválasztása.

A folyamatos napi megfigyelések során pontosan behatárolható a lemaradások a gyermekeknél s ennek ismeretében kerülhetnek kiválasztásra a különféle játékeszközök. A készen vásárolható játékeszközök mellett minden csoportban az óvónők által készített eszközök, ill. a gyermekek által barkácsolt játékeszközök is megtalálhatók.

Játékfajták

1. Gyakorlójáték

Gyakorlójáték során véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó sikerisméltésre készíteti a gyermekeket, ezek az ismétlések az öröm forrásai a gyermekek számára.

- a. Mozgásos gyakorlójáték: csúszás, mászás
- b. Manipulációs gyakorlójáték: rakosgat
- c. Verbális gyakorlójáték: halandzsza szöveg ritmikus ismétlése

2. Építő - konstruáló játékok

Eleinte spontán építkeznek, de később az átgondolt, meghatározott céllal végzett építés dominál. Építés-konstruálás közben átéli a gyermek az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tapasztalja és tanulja a rész és egész viszonyát, megtanul tervezni és szerkeszteni. Az építés, összerakás technikáját szükség szerint mutassuk meg, ha technikai nehézségekbe ütköznek a gyerekek, segítsünk, de a megvalósítást bízzuk a gyerekekre.

3. Szerepjáték

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki, és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A szerepjátékban a gyermek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit fejezi ki, környezete jelenségeit sajátos módon újraalkotja. A gyermek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítja el és tanulja meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Gyakorolják a társakkal való együttműködést, átéli az alá – és fölérendeltségi viszonyokat, újra alkotta egy-egy átélt élményt.

A szerepjáték a gyermek legintimebb tevékenysége, s ezt az óvodapedagógusnak fokozottan figyelemmel kell kísérnie, és tiszteletben kell tartania.

Másfajta feladatai vannak, mint más játékoknál:

- ne ő irányítsa a játékot,
- helytelen magatartás miatt ne szakítsa félbe, ne javítsa a gyereket, más szituációban mutassunk példát a helyes magatartásra,
- konfliktusok megoldásában csak szükség szerint vegyen részt,
- segítse elő, hogy a gyermekek egymás között oldják meg a konfliktusokat,
- irányítóként ne vegyen részt a játékban, csak akkor kapcsolódjon be, ha egyszerű játszótársa tud maradni,
- segítse elő, hogy a gyermekek önállósága, szervező és tervezőkészsége fokozatosan fejlődjön a játékok eltervezésénél, a játékfeltételek megteremtésénél, a szabályok kialakításában.

4. Barkácsolás

Az óvónő alakítsa ki a gyermekekben azt az igényt, hogy szükségletükhöz igazodva, maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket. A barkácsolás mindig a játék igényéből alakuljon ki, legyen funkciójuk. Nevelje folyamatos gyűjtőmunkára a gyerekeket. Megfelelő szerszámok álljanak a gyermekek rendelkezésére. Annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyermekek igényelnek, és amennyi feltétlenül fontos. Cél, hogy az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze legyen. Barkácsolás közben sokféle ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról. Sokféle technikát ismerhetnek meg. Munka közben átéli az alkotás örömeit. Alakul társas kapcsolatuk, segíthetnek egymásnak, összedolgozhatnak, elkérhetik egymástól a szerszámokat, gyakorolhatják a társas együttlét és viselkedés szabályait.

5. Szabály – játék

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok között zajlik. A gyermekek önállósága a szabály önkéntes vállalásában fejeződik ki. A szabályok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a csoport fejlettségét, létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit, a gyermekek kívánságát. Segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, szabályok betartásában. Játék közben úgy helyezkedjen el, hogy mindenkit jól lásson. Ha a játszócsoport hibát követ el, állítsa le a játékot és a szabályos végrehajtás bemutatásával, adjon lehetőséget a folytatáshoz. Szabályjáték közben a gyermek érzelmeit tanul, tanulja indulatainak fékezését, tanulja a kudarc és sikertűrést. Helyes magatartásformákat sajátít el: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, eredményre törekvés.

Mozgásos szabály-játék

Lehetnek testnevelési játékok, dalos népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, szembekötősdik. A játék kiválasztásánál az óvónőnek pontosan ismernie kell az adott játék fejlesztő hatását.

Értelemfejlesztő szabály-játék

Társasjáték, dominó, kártyajáték, logikai játékok, nyelvi játékok. A szabály betartása fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc, sikertűrést. Ezek a játékok az 5-6-7 éves korosztály játékaik.

Ezekben a játékokban általában fejlődik logikus gondolkodásuk, matematikai ismeretekre tehetnek szert, gyakorolhatják azokat. Verbális fejlesztést jól segítik a nyelvi játékok. Állításokat, kérdéseket fogalmaznak meg, problémákat vetnek fel, szabályt is megfogalmaznak.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) során fontos, hogy:

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek az otthonukban kialakítható – állandó és mobil – játékterek (tanulási terek) kialakításához, melyek biztonságosak és alkalmasak a különböző játékformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, és a mozgásos játékokhoz.
- Ebben a játéktérben helyezzük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről.
- Az óvodapedagógus erősítse a szülőket abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a játék. A szülők gyermekeik otthoni játéktevékenységeit megfigyelve tapasztalhatják, hogy a kiegyensúlyozottság egyik nagyon fontos feltétele, hogy a gyermekek számára naponta visszatérő játék iránti pszichikus szükséglet kielégítésére megfelelő időt és teret biztosítsanak.
- Az óvodapedagógus inspirálja a szülőket, hogy a gyermeki igények és lehetőségeik függvényében – hasonlóképp, mint az óvodapedagógusok az óvodában – váljanak a gyermek játszótársaivá. Így a felnőttek utánzó mintát adhatnak a játéktevékenységre, a kialakult játékfolyamatban bevonható társsá válhatnak, amennyiben pedig a játék elakad, ötleteikkel könnyen a játékfolyamat segítői lehetnek, ami továbbgörgetheti azt. Amennyiben testvérgyermekek vannak a családban, a szülők jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a szülők tudatos jelenléte gyermekek játékában az élményszerű és elmélyült játék biztosítéka lehet. Mindezt a szülő feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a **SZABAD JÁTÉK KITÜNTETETT SZEREPÉNEK** fontosságáról, melynek során a gyermek újraéli az őt ért élményeket és

feldolgozza azokat. A szabad játék segít feloldani a szorongásokat és félelmeket azáltal, hogy „kijátszhatja” magából ezeket a gyermek. A játék segít a szociális normák megértésében és elsajátításában, fejleszti a gondolkodást, az alkalmazkodóképességet.

„Az óvodapedagógusok a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánljának olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak. Az óvodapedagógusok infokommunikációs eszközök használatával online nyújtsanak segítséget és támogatást a szülők részére. Javasolt, hogy az óvodapedagógusok – amennyiben a gyakorlatban online közösségi felületen is kommunikálnak a szülőkkel – jelöljék meg azokat az interneten elérhető információforrásokat is, amelyeken a szülők a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együttjátszáshoz a támogató segédanyagokat elérhetik”.

(Oktatási Hivatal: Módszertani ajánlás)

- Az óvodapedagógus tárja fel a szülők előtt, és győzze meg a szülőket arról, hogy az elmúlt és viszonylag hosszú időszak rohanós hétköznapijai, a kötelező (logopédiai, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai stb.) délelőtti és az egyre divatosabbá vált különböző délutáni gyermekfejlesztő programok, és egyéb más terhelések következményeként az óvodában és a családban egyaránt a szabad játék túlsúlyának biztosítása szenvedett olykor súlyos mértékben csorbát. Ezt a csorbát most közösen köszörülhetjük ki azzal, hogy mind az óvodapedagógusok által adott pedagógiai tartalmak, mind pedig a hozzáadott szülői érték eredményeként a gyermekek napirendjében, időbeosztásában, továbbá tevékenységeik szervezésében is.

7. 2. Vers, mese, dramatikus játékok

Célja:

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyi nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel, biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával, az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Feladata:

- Az anyanyelv megismertetése, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése (mondóka, dúdoló, vers, mese, bábjáték, dramatizálás).

- A gyermek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének, megfelelő beszédhelyzet megteremtése.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.

A feladatok megvalósításának tartalma

Az óvodánkba kerülő gyermekek nyelvi műveltségének színvonala, kommunikációs készsége változó. Az óvoda feladata a hároméves nevelés- oktatás folyamatában a személyiség olyan mértékű kibontakoztatása és formálása, hogy ennek eredményeként a gyermeknyelvi és kommunikációs készsége is megfeleljen az iskolai indíttatásnak, az iskolakészültség követelményeinek.

A személyiségnevelés fontos eleme a játék mellett a mese. Az óvodai nevelésnek fontos területe az esztétikai nevelés részeként a mese, vers, irodalmi nevelés. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A gyermek saját vers, és mesealkotásnak mozgással, vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja./meseillusztráció, /

Az óvónő teremtsen alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az általuk kitalált történetek elmondására is. A mese a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A mese, a vers, a maga sajátos szóhasználatával, stílusával, az írói eszközök gazdagságával, egyaránt a nyelvi nevelés eszközei. Szókészletük, szójelentésük megértése, a mesei fordulatok ösztönzik a gyermekek szóbeli kifejezését. A mese cselekménye mozgásba hozza a gyermekek képzeletét, megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát. A mondókák, mesék, történetek, mondák, a nyelvi kultúra, a néphagyomány ápolását az ismeretátadásán túl, népi sajátosságaik megőrzésével nevelnek.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is egyaránt helye van.

Az anyanyelvi játékok kiegészítő, szempontjai az anyanyelvi nevelésnek. Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda mindennapi életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, a felnőttek gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermeknyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Az óvónő feladata, hogy a gyermekek beszédkedvét felkeltse. A beszéltető légkör kialakítására gazdag tevékenységformákat: nyelvi játékokat, bábjátékokat, dramatizálást kell szervezni. A gyermek

kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi környezettől. A legerősebb tényező a szülői modell, amely későbbi beszédét is befolyásolja. A család társadalomban elfoglalt helyzete lapaján előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben „Az óvónőnek differenciált egyéni bánásmódot kell alkalmazni a gyermekek fejlesztése érdekében. A jól fejlődő beszédkészség a gyermek gondolkodására, megismerő tevékenységére is irányul. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, az együttes tevékenységeknek a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő a gyermek és szülő kapcsolatát erősítő hatására.

Bábozás

A gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze a báb. Az óvónő már a beszoktatás idején ismertesse meg a gyermekeket a bábbal. Segítse elő ezzel az óvoda való beilleszkedést és a különböző szociális problémák megoldását egy-egy gyermeknél. A báb mögé bújva bátrabban megszólalnak a gátlásos gyermeke, így a kommunikáció fejlődését is segíti. A bábozás egyik lényeges eleme a beszéd. Nagyon fontos sok fogalmat, kifejezést gyakorolhatnak, nagy jelentősége van a hangutánzásnak és a különböző érzelmi állapot kifejezésének. Dramatizálás során a gyermekek saját, vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. A dramatizálás a mozgáson, látványon, beszéden alapszik.

A dramatizálás kialakulásának feltételei: az egyes élethelyzetek, vagy irodalmi művek érzelmileg ragadják meg a gyermeket. Megtalálhatók legyenek a kellékek, jelmezek, oldott légkör, az óvónő motiváló, segítő magatartása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mesemondást.
- Részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Figyelmesen hallgatják végig a mesét.
- A folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt mesehősük, a mese fordulatait beviszik játékukba.
- A mesék szófordulatait mindennapi beszédükben alkalmazzák.

A TÁMOP 3. 1. 4 pályázatban az átfogó, és saját innovációként a drámajáték gyűjtemény kidolgozása volt a feladatunk. Az elkövetkezőkben szeretnénk tovább bővíteni gyűjteményünket, s az összegyűjtött játékokat a mindennapok során hatékonyan használni.

Az óvodánkban az óvodai nevelés tevékenységi formáit, (játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése, tanulás), komplexen kezeljük, az egyes funkciók együttes fejlesztése történik, mivel e funkciók szétbontása nehezen megvalósítható.

Meggyőződésünk, hogy a drámajátékokat már fokozatosan kiscsoporttól kezdve – a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően- kell alkalmazni. A gyerekek ettől a nevelési évtől ismerkednek ezzel a módszerrel, több segítséget igényelnek, azt tapasztaljuk, hogy meg kell tanítani a gyerekeket erre a feldolgozási módra. A gyerekek szeretik, élvezik ezeket a játékokat. A foglalkozások légköre, hangulata megváltozik. A gyermekek sokkal felszabadultabbak, oldottabbak, bátrabbak. Ritka az olyan gyerek, aki nem akar bekapcsolódni. A nehezen megszólaló gyermek is nyitottabbá válik. Érdeklődőek, sokat kérdeznek. Figyelmük hosszabb ideig tart. Egymáshoz való, hozzánk fűződő kapcsolataikra is jó hatással van.

A dramatikus játékok alkalmazásával célunk, hogy a kommunikációs képességek fejlesztése saját élményen, tapasztaláson, megélésen keresztül vezessen, hiszen óvodás korban ez a legeredményesebb.

A dramatikus játékok alkalmazása felkészültséget, tudatosságot igényel az óvónő részéről. A gyerekek szerepbe helyezése, az óvónő szerepbe lépése, a „mintha” helyzetek akkor segítik az oldott légkört és aktivizálják a gyerekeket, ha az óvónő elfogadó, támogatja, ösztönzi az egyéni elképzeléseket, ötleteket, kifejezési módokat.

Ezekon a dramatikus játékokon keresztül a gyermek felfedezi önmagát, megismeri társait, fejlődik kapcsolatteremtő készsége, könnyebben megért és segít másokat, tévedéseit be meri vallani, esetleg kevésbé izgul szereplések során.

A drámajátékban a gyermekek aktív részvétellel fedezik fel a tárgyi, a szociális világot, önmagukat. A drámajáték közel áll a gyermeki szerepjátékhoz. A játékban a gyermek egy másik személy helyébe képzelettel magát, illetve önmagát egy elképzelt szituációban megvalósíthatja, újra átélhet, feldolgozhat bizonyos élethelyzeteket.

A drámajáték nagyszerű lehetőség a gyermekeknek érzelmek megélésére, helyzetekbe való beleélésre, szereppel való azonosulásra, a kommunikáció gyakorlására.

Játék közben a gyermekben lévő valóságos indulatok jönnek elő, ezeket jeleníti meg és közben megszabadul a benne lévő feszültségektől.

A játékban örömforrás lehet a ritmikusság, az utánzás, a kellemetlen élmények kijátszása, a feszültség levezetése.

Ismerjük, hogy a félelem és a szorongás a gyermek személyiségének fejlődésében romboló hatással van. Ezek megszüntetéséhez az első lépés a kiváltó ok felderítése. Ezután kísérhetjük meg a félelem és szorongás megszüntetését. Segítheti, főként a szorongás oldását, ha a gyermek mintegy kijátszhatja azt. Ha maga szüntetheti meg játékában azt a helyzetet, amely számára a kínos állapotot okozta.

Az óvoda mindennapi életében természetesen adódnak azok az alkalmak, amikor a különböző nevelési feladatok megoldásában a bábót segítségül hívjuk.

A bábozás a felzárkóztatás legösztönzőbb, legkedveltebb módszere. A bábozás során a gyermek megszabadul gátlásaitól, szorongásától.

A dramatikus játékok felhasználásával a gyerek játékvilágához közel álló mesehelyzetet teremtünk, amelyben a fejlesztést célzó gyakorlatok játékká válnak. A dramatikus játékokat, gyakorlatokat elsősorban kommunikációs kezdeményezéseken alkalmazzuk, de óvodai gyakorlatunkban felhasználjuk a mindennapi nevelési helyzetekben, szabadidőben, testnevelés foglalkozásokon is. A drámajátékban az érzelmek sarkítottan, konfliktusokba csúcsosodva-majd feloldva jelentkeznek.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) során fontos, hogy tudatosítsuk azt, hogy:

A játék mellett talán az egyik legkedveltebb gyermeki tevékenység a verselés és a mesélés, mely tevékenységnek az óvodai nevelésen túl a legtöbb családban is kialakult jó gyakorlata van.

A kényeszerhelyzet szülte hirtelen tempóváltás minden bizonnyal – akár így, vagy akár úgy –, de mérhető hatással lesz a verselésre és mesélésre, mely hatást a média- idő és tartalom megfelelő mértékének ajánlásával az óvodapedagógusok kedvező irányba befolyásolhatnak az alábbi szakmai értékek szülők és gyermekek irányába történő közvetítésével:

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében kerüljön kialakításra egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol a gyermeknek is lehetősége van könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, akár önállóan vagy a szüleivel közösen.

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy a gyermek könyvespolcán általában csak az éppen aktuális téma szerinti verses, mesés és egyéb más könyvek legyenek elhelyezve, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is vehessék elő kedvenc könyveiket.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy vers és meseválasztásaik során törekedjenek megismertetni gyermekükkel a népköltészet remekeit: pld. a szüleiktől (a gyermek nagyszüleitől) hallott, vagy tanult népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat.
- Az óvodapedagógus ajánlásaival biztosítsa a lehetőséget a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a versek és mesék hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, miközben érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- Javasolt a mindennapos verselés és mesélés, elsősorban a magyar gyermekköltészet és népmesekincs ajánlásokkal. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának is elmaradhatatlan eleme.
- Kapjanak ösztönzést a családok közös verselésre, mesélésre, bábozásra és dramatizálásra.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemlélet módjának és világvképének kialakítására.
- Az óvodapedagógusok ösztönözzék a családok saját vers és mesealkotását, keresve a lehetőséget azok összegyűjtésére, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával esetleg a csoport gyermekei között azok megosztására.
- Az óvodapedagógusok javasolják minden gyermek számára a délutáni csendes pihenőt, és az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetését.

7. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- Az érdeklődés felkeltése a zene iránt.
- A zene befogadására való képesség megalapozása
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése
- Zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk alakítása, a zenei anyanyelvük megalapozása.

Feladat:

- Igényes és az életkornak megfelelő zenei anyag kiválasztása.
- Minél több zenei élmény biztosítása.
- Hagyományőrzés.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok, ölbeli játékok népi gyermekdalok, zenei készségfejlesztő játékok által.
- Kortárs zenék hallgatása
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi hovatartozást is

A megvalósítás tartalma

A képességek fejlődést az élet során kifejtett tevékenység befolyásai és körülményei határozzák meg, jelentős szerepet szánva a tudatosan tervezett, megszervezett nevelésnek, a tanulásnak. Ennek egyik alkotórésze az ének-zeneinevelés.

A feladataink meghatározásakor a komplexitásra törekszünk. A komplexitást szemléletként kezeljük, amihez alkotó fantázia, rugalmasság, pszichikai, pedagógiai felkészültség és biztonságos tudás szükséges. Kapcsoljuk dalainkat és mozgásanyagunkat a környezet megismerésére neveléshez, mese – vershez, matematikai tevékenységekhez, ábrázolásához és testneveléshez. Szorosabban kapcsolódik a környezeten belül az évszakokhoz, az évszakokhoz, kapcsolódó ünnepekhez, népszokásokhoz, hagyományokhoz. A mese és a vers – mert közös bennük a ritmus – sőt a versek szövege, ritmusa, kapcsolható az egy képességfejlesztéshez. Az évszakokhoz, ünnepekhez, népszokásokhoz kapcsolódó dalok,

játékok, táncok, mesék, versek eljátszása empátiát, kreativitást kívánnak gyermekektől, a megszokottól eltérő cselekvési módot, többféle reagálást, és együttműködését feltételez.

A zene, az ének, a tánc, a gyerekeket élményhez juttatja, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, gazdagítja anyanyelv örökségüket. A zene az óvodai mindennapok része megszeretteti a gyermekkel az éneklést, az énekes- táncos népi gyermekjátékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Hatást gyakorol a testi és szellemi fejlődésükre, gazdagítja a gyermeke érzelmvilágát, ezáltal a személyiségük harmonikusabb fejlődésének nélkülözhetetlen összetevői „A zenei nevelés elsősorban az érzelmi nevelésre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Az érzelmre hat a zene tartalma is, melynek élvezetét fokozza a gyermekek társaihoz és az óvónőhöz fűződő személyes kapcsolata is. A gyermek a zene hatására érzelmileg kiegyensúlyozottá válik.

A huzamosabb ideig tartó ének, dal, játék pozitív érzelmi hatású, nyugtat, fellelkesít, feloldja a belső feszültséget, gátlást. E közben dolgozik a képzelet, a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást tanul, közben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartáskultúrája. Az értelmi nevelést szolgálja az esztétikus előadásmód, a játék szabályainak, cselekményének ismerete.

A daltanulás, a közös éneklés és a játék e gyakorlása és ismétlése olyan értelmi képességek fejlesztését teszik lehetővé:

- Észlelés, érzékelés,
- emlékezet,
- a figyelem összpontosítása és megosztása,
- a képzelet,
- a gondolkodás/az elvont gondolkodást is előkészíti.

A gyermekdalokat kísérő mozgások nagy része azonos a testnevelés mozgás anyagával: járás, futás, átbújás, átugrás, karlendítés stb. A természetes emberi mozgásformákat gyakorolja rajtuk a gyermek, kifejlesztve egy serege jelentős testi képességet: a ritmusérzéklet, ügyességet, gyorsaságot, egyensúlyérzéklet, a test hajlékonyságát, ruganyosságát és a helyi testtartást. A játékidő keretein belül történő kezdeményezések lakalmával lehetőség adódik a játékdalok ismétlésére, mondókázásra, a csoportszoba játékeinak, a hangjának felismerésére, a játékok ritmushangszerként történő megismerésére van idő a zenei képességek egyéni

fejlesztésére. Kötött foglalkozáson ismerkednek meg a zenei képességfejlesztés egyes feladatával, az új dalos játékokkal, mondókákkal, a népi tánc egyszerű mozgáselemivel. A zenei képességek fejlesztésénél a készségfejlesztés fokozatait, szintjeit mindaddig gyakoroltatjuk, amíg a gyermekek biztonságosan nem végzik azt. Hogy melyek ezek a zenei készségek, amelyekkel minden gyermekeket meg kell ismertetni a tudásához és egyéni fejlődési üteméhez mérten fejleszteni szükséges:

1. Az éneklési készség fejlesztése, amely a gyermekek utánzási vágyán alapszik

- Az óvodában hallás után tanítjuk a dalokat
- Az óvónő énekel, bemutat, mintákat ad.
- A gyermek megfigyel, emlékezetében elraktározza, és reprodukálni próbálja. Az éneklési készség fejlődéséhez sokszori ismétlés és gyakorlás
- szükséges nagyon fontos a tiszta és szép éneklés megkövetelése.

2. Ritmusérzék fejlesztése

Az óvodában a dal és a játékos mozgás összekapcsolódása révén kerül sor a népi játékok játékdalok megismerésére. Az óvodáskorú gyermek ritmusérzéke egy állandó zenei tevékenység útján spontán és tervszerűen fejlődik.

- Az egyenletes lüktetés.
- A dal ritmusa ritmus motívumok
- A dal tempója.
- A dal kettes lüktetése, hangsúlya.

Ez mind benne van a dalban, az éneklésben egyidejűleg mindegyiket magába foglalja

3. Hallásfejlesztés

Az óvodai zeneoktatásban a hallásfejlesztés az aktív énekléssel indul és a későbbiekben is erre épül. Ezeket a gyermekek csak részben végzik tudatosan, zenei képességeik inkább utánzásos alapon gyakorlással fejlődnek. A három év alatt tanult anyag alkalmas a jó akusztikus és belső

hallás fejlesztésére, a begyakorolt, automatizált mozgás és éneklés, éneklési készségek, pedig a zenei írás-olvasás megalapozói.

A hallásfejlesztés területei

- A magas és mély hang érzékelése,
- a halk - hangos közötti különbség,
- hangszín felismerése,
- belső hallásfejlesztés,
- a gyermekhang ápolása és fejlesztése.

A zenehallgatás fontos része a zenei nevelésnek. A zenei képességek fejlesztési anyag feldolgozásánál többek között Forrai Katalin által kidolgozott „Ének az óvodában”, valamint Törzsök Béla: „Zenehallgatás az óvodában” módszertani, nevelési ajánlásai alapján végezzük a zenei képességfejlesztést.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek belülről fakadó késztetésként örömmel énekelnek.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazzák
- Halk - hangos, gyors - lassú, magas - mély közötti különbséget egyedül is képesek érzékeltetni, ugyanakkor a felelgetős játék eljátszására is képesek.
- Belső hallásuk kifejezett, dallambujtatásra, természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képesek.
- Egyöntetűen körben járnak szép testtartása, kézfogással is örömet jelent számukra a zene
- Örömmel játszanak énekes játékot, mernek és tudnak egyedül énekelni.
- A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgatják.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) során:

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében (vagy a gyermek szobájában) kerüljön kialakításra egy olyan csöndes sarok vagy kuckó, ahol a gyermeknek is lehetősége van zenét hallgatni akár önállóan, vagy a szüleivel együtt. Itt kerüljenek elhelyezésre a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és szüleik közbenjárásával elérhető legyen. A nappali, vagy a lakás tágasabb terében legyen lehetőség táncra és mozgásra.
- Az óvodapedagógus ajánlásaival tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé.
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy gyermekeikkel minél gyakrabban, és közösen nézzenek képeskönyvet, mesét, készítsenek és játsszanak ütőhangszerekkel, találjanak ki dalokat és mondókákat.
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy erősítsék a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- Az óvodapedagógusok alkalmasszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe és a hagyományok ápolásába.
- Az óvodapedagógusok kérik meg a szülőket, hogy lehetőség szerint természetes módon, vagy online tartalmakon keresztül mutassanak be gyermekeiknek különböző hangszereket.
- A pedagógusi és szülői minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára.

7. 4. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Cél:

- Az ábrázoló tevékenység, a tárgyi világ megismerése, az újraalkotás a gyermek számára örömteli cselekvés legyen.
- A gyermek tér, forma, színeképzetének gazdagítása a természet szépségei által.
- A gyermek ízlésének, alkotóképességének, fantáziájának kreativitásának kibontakoztatása.

Feladat:

- Az alkotótevékenységhez biztosítjuk a megfelelő mennyiségű eszközöket, a helyet, az időt, a nap minden szakaszában.
- Lehetővé kell tenni a különböző technikák gyakorlását.
- A gyermekekben fel kell kelteni az ábrázolás igényét, amihez fontos az élmények elsajátítása.
- A műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- A környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása
- Az ábrázolás eszközeinek megismertetése, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző alapelemeinek, helyes használatának bemutatása.

A megvalósítás tartalma

A vizuális tevékenység a gyermek élmény, - tárgyi fantázia - világának feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé, ezáltal a szabad önkifejezés eszközévé válik. A vizuális tevékenység a gyermek ízlésének alkotóképességének, fantáziájának kreativitásának kibontakoztatását szolgálja, ami az esztétikai nevelés alapja. A gyermek életkori sajátosságából ered a megismerési és cselekvési vágy, ami az ábrázolótevékenység alapja.

A gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően különböző szintű alkotásai jutnak el, aminek célja: az alkotás öröme, a cselekvés során pozitív lelkiállapot elérése. A kiegyensúlyozott, harmonikus légkör serkentőleg hat az elmélyült cselekvésre. A gyermekek érzelmeitől vezérelve tekintenek az őket körülvevő valóságra, a fontossági sorrendet is ez az érzés határozza meg. Ezért arra kell törekednünk, hogy a szeretet, a barátság, a harmónia, a szépség, a valahová tartozás öröme vegye körül a gyermeket. A gyermekek számára lehetővé kell tenni a különböző technikák gyakorlását, ami az igény szerinti segítségnyújtást is magába foglalja.

Az óvónő legfontosabb feladata az élmények biztosítása, ami felkelti a gyermekben az ábrázolási vágyat. Ezt segíti az évszakok változása, természet szépségére való rácsodálkozás. A gyermekek úgy ábrázolják a világot, ahogy ők látják, saját élményükre, érzésükre, tapasztalatukra támaszkodnak. A cselekvés vágya, a különféle anyagokkal való ismerkedés, megbirkózás, tapasztalat szerzés alapvetően hozzájárul a gyermekek személyiségfejlődéséhez.

A gyermekek önkifejezését segítik a változatos technikák: a mintázás, a festés, vágás, tépés, origami. Észre kell vetetni a gyermekekkel, hogy minden, ami körülöttünk van, megjeleníthető. Ne mi gondoljuk ki, hogy mit kell tudni a gyermekeknek, abban kell segítségére lenni, hogy az általa létrehozott alkotást tökéletesebb fejlessze ki, és neki szerezzen örömet.

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, kérdés, véleménynyilvánítás, döntés, formák, színek magyarázata, eszközök, anyagok megnevezése, stb.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Élményeiket, tapasztalataikat vizuálisan képesek megjeleníteni.
- Színhasználatuk a valóságnak megfelelő.
- Formaábrázolásuk változatos, emberábrázolásuk részletező.
- Tevékenységük kitartó, egymás munkáját értékeli.
- Díszítő jellegű - írás előkészítő - feladatokat szívesen oldanak meg.
- Fejlődik képi gondolkodásuk. Kialakul tér, forma- és színképzetük. Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka megszervezése (Home Office) során:

• Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint ott ahol leginkább együtt van a család, alakítsanak ki egy olyan teret, illetve biztosítsanak a gyermek számára egy asztallaprészt vagy festőállványt, ahol a nap bármely szakában szabadon fejlesztheti és kipróbálhatja saját kreativitását, esetleg megismerkedhet új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó, barkácsoló és egyéb más eszközök, anyagok.

Olyan legyen ez a tér, ami a gyermekek és a szülei kreativitását egyaránt ösztönzi, támogatva közben a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.

- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket és a gyermekeiket az anyagtakarékosságra, a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése, és a hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).
- Az óvodapedagógus instrukciói alapján a szülők segítsenek megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodapedagógusok által javasolt digitális tartalmak között szerepeljen a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szülők meséljenek, beszéljenek ezekről gyermekeiknek, keressék, és együtt nézzék meg a lakásban fellelhető alkotásokat, eszközöket.
- Az óvodapedagógus ösztönözze szülőket, hogy a gyermek vagy a család alkotásaiból készítsenek házi kiállítást, melynek fotóit igényük szerint megoszthatják a csoporttársakkal.
- Az óvodapedagógus pedagógiai tanácsai és ajánlásai során kiemelt figyelemmel legyen a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).
- Az óvodapedagógus javasolja a szülőknek, hogy a gyermek, otthon készített munkáit (produktumait) folyamatosan gyűjtsék össze, és a járvány megszűnte után hozzák el azokat óvodába.
- Az óvodapedagógus kérje meg a szülőket, hogy kéthetente legalább egy gyermeki vagy családi alkotás fotója kerüljön megosztásra a szülők és az óvodapedagógusok között.
- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket, hogy vegyenek részt az óvoda, vagy a közösségi hálókön meghirdetésre kerülő rajzpályázatokon.
- Az óvodapedagógus figyelmeztesse a szülőket a vizuális tevékenységek során előforduló esetlegesen előforduló baleseti veszélyforrások kiküszöbölésére, megszüntetésére. Mozgás Az óvodai egészségnevelés – benne a mozgásfejlesztés – háttere a család, mely közeg kitüntetett szerepet kell, hogy vállaljon a gyermek rendszeres mozgásának megszervezésében és megszerettetésében.

7. 5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődésére.

A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban- megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Cél:

- A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek által.
- A fizikai aktivitás.
- A szellemi aktivitás előkészítése, a mozgásigény kielégítése.
- A mozgás megszerettetése.
- A torna járuljon hozzá a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kis mozgások kialakulásához
- Az egészség megőrzése, óvása

Feladat:

- A fizikai állóképesség fejlesztése, önértékelés, önbizalom növelése.
- Nagy és finommozgások fejlesztése.
- Mozgással kapcsolatos szókészlet gyarapítása.
- Egészséges versenyszellem alakítása.
- A társra való figyelés

A megvalósítás tartalma

Az óvodai nevelés egyik fontos feladata a gyermekek egészségének védelme, fizikumának megerősítése, fejlesztése, mozgási készségének alakítása, testi, lelki, fejlődésük összhangjának megteremtése. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását. Mozgás közben fontos személyiség tulajdonságok alakulnak ki, és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás és az akarat. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvónők a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse.

A szabad mozgástevékenységnél cél a mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. Kísérletezhessenek korlátozás nélkül, bátorságuk szerint minden tornaszeren, udvari játékon. A kötelezően szervezett testnevelési foglalkozások legérdekesebb anyagai a játékok, mert nemcsak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok megszerzésére is, alapvető szabályok megtanításának betartása. Az óvónő alkalmazkodjon a gyermekekhez, adjon lehetőséget, hogy ki-ki a saját képességei szintjén hajtsa végre az adott gyakorlatot. Kihangsúlyozva a gyermeki személyiség tiszteletét, az egyéniség figyelembevételét.

A testnevelés feladatainak teljesítését a rendszeres testneveléssel kívánjuk megvalósítani.

1. Naponta kétszer szervezett mindennapos frissítő tornával (dél előtt, délután).
2. A heti egy kötelező foglalkozás kis- és középső csoportban, két kötelező foglalkozás a nagycsoportban.

A testnevelési foglalkozások elsősorban az oktatás anyagának feldolgozására nyújtanak lehetőséget az óvodai nevelésen belül. A testnevelési foglalkozások anyaga atlétikai-, torna és játékjellegű főgyakorlatból tevődik össze. Az éves anyag kidolgozásánál a didaktikai és pszichológiai szempontok mellett jó, ha gondolunk a helyi adottságokra és az időjárás

változásaira is. Az atlétikai gyakorlatok, futások, dobások, lehetőség szerint a szabadban történnek.

Vegyük figyelembe a csoport általános fejlettségét, s a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva döntsünk a gyakorlás, az ismétlés számáról. Fontos, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat. Differenciált feladat adással segítsük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességének legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A feladat ne legyen se túl könnyű, se túl nehéz, mert mindkettővel negatívhatást váltunk ki. Elsődleges célunk, hogy a gyermekek tökéletesen végezzék el a gyakorlatokat, s olyan képességeket, készségeket alakítsunk ki, amelyek majd elősegítik az egyre pontosabb mozgás elvégzését. Adjunk helyes mintát, mutassuk meg a helyes technikákat, ösztönözzük és biztassuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra. Mindig a pozitívumokat emeljük ki. Sokat dicsérjük, buzdítuk a gyermekeket. Jól szolgálják a fejlesztési célkitűzések megvalósítását, a kézi szerek gyakori alkalmazása. A foglalkozásokat változatossá, érdekessé teszük. A kézi szerek közül kiemelném a különböző méretű labdákat. Sok játékos és hatékony mozgást végezhetnek velük a gyermekek. A labdával való játék nagyon sok nevelési, oktatási feladat sikeres megvalósítását eredményezi (élménygazdagság, ügyesség, gyorsaság).

Ha lehetőség van rá, a szabadban tornázzunk. Az udvar tágas, homokos füves része ideális hely a testnevelés feladatainak elvégzésére. A feladattól függően válasszuk ki a legmegfelelőbb helyet. Fontos szempont az is, hogy a gyermekek, a legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak. Az együttes foglalkoztatási forma mellett a csoport és a csapat foglalkoztatási formát javasoljuk. Fontos, hogy minden tevékenységnél határoljuk be a teret. Törekedjünk arra, hogy tekintetünkkel tudjuk átlátni a csoportot és teremtsük meg a biztonságos, balesetmentes testnevelést. A gyermekek fejlődését csak akkor segíthetjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket a megfelelő korban végezhetjük velük. Ezt szolgálják a rendszeresen szervezett és tervszerűen irányított testnevelési foglalkozások. A 3-4 évesek testnevelés anyagát a különböző módon irányított természetes mozgások alkotják. Ugrások, futások, csúszások, mászások talajon és szereken. Ezt követik az egyensúlygyakorlatok, az akadályfutások a függés, az ugrás, a labdagyakorlatok és az akadályfutás. Az óvónő vegye figyelembe, hogy a gyermekek csak bemutatással, cselekvés közben értik meg a szavakat és a mozgások kapcsolatát, ezért biztassa és dicsérje őket. A jól sikerült gyakorlat után válják az öröm közössé. 4-5 éves korban a gyakorlatok nehézségi fokát viszonyítsuk a kiscsoport gyakorlataihoz és itt már minőségi javulásra, törekszünk. Az óvónő a gyermekektől szebb mozgást, pontosabb végrehajtást igényeljen. A hangsúly a játékban, a játékosságában legyen. A játékokat többször is játsszák el, legyenek kedvenc játékaik,

amelyek a feladat megvalósításának eszközei, s egyben a társas kapcsolatok alakítói is. 5-6 éves korban a foglalkozások anyagában az előző évek gyakorlataira építünk. A végrehajtás azonban magasabb szinten történjen. Fejlesszük tovább a kialakult kezdeményezéseket. Kezdeményezőkedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, alkalmazkodóképességet, mások sikereinek elismerését.

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapos testnevelés

Szervezésére (naponta kétszer) a játék utáni és az ébredés utáni időben kerüljön sor. Anyagát elsősorban a gimnasztika mellett a mozgásos játékok adják. A gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt, s váljon igényükké és szokásukká a mindennapi mozgás. Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmódszokásainak megalapozásához is. Ezért nagyon lényeges, hogy minden óvónő a gyermekekkel együtt örüljön a mozgásban elért sikereknek. A változatos eszközök és a szabad mozgás, a sok játéklehetőség, a testnevelés örömet jelentsen, a gyermekek számára, hasonló módon, mint a foglalkozások.

A napfény, a levegő, kedvező hatását kihasználva a testnevelés a szabadban történjen. Foglalkoznunk kell a testi fejlettségből adódó, látható és rejtett testi hibák felismerésével, a korrekcióval és a prevencióval. Nyilvánvaló, hogy ez a munka külön szakértelmet igényel, amit a szülőkkel való szoros együttműködéssel közösen oldunk meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szeretik és igénylik a mozgást, ellenálló képességük, edzettségük kifejlődött.
- Ismerik az eszközök nevét, a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Mozgásuk összerendezett.
- Kifejlődött egyensúlyérzékük, ritmusérzékük.
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal vannak jelen.
- Figyelmük, gondolkodásuk megfelelő szintű.
- Pozitív énkép alakulásának támogatása a világos, konkrét értékeléssel
- A mozgásformák megnevezésével a szókincs bővítése.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (Home Office) mozgásfejlesztés:

Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik óvodapedagógusaik segítségét, ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

- A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak nap mint nap, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.
- Otthon is törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a friss levegő folyamatos biztosítására, a szabad levegő kihasználására.
- Az óvodapedagógusnak szorgalmaznia kell a gyermekek számára – a lehetőségek függvényében akár szűkös lakásokban is – az életszükségletet jelentő, a mozgás biztosításához szükséges belső és külső terek kialakítását.
- A gyermekek számára is értelmezhető célok meghatározásával az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőknél, hogy a felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán és szervezett óvodai és otthoni mozgásfoglalkozásoknak, mozgásos programoknak.
- Az otthoni napirend kialakításához adható óvodapedagógiai tanácsok között feltétlenül szerepeljen a napi mozgás, és minél több idő eltöltése a szabad levegőn.
- Az óvodapedagógus téma és feladat ajánlásai kapcsán törekedjen játékos mozgásfeladatokon keresztül is az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a kooperatív (testvérekkel és szülőkkel együtt végezhető) mozgásos játékok alkalmazására.
- Tudatosítsa a szülőknél az óvodapedagógus az életkornak megfelelő terhelés, az állóképesség fejlesztésének fontosságát, és ezekhez játékos utánozó mozgásfeladatok ajánlásával nyújtson segítséget.

- Az óvodapedagógusi kompetencia és az óvodában már kialakított szokások függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő vagy egyéb más mozgásprogramok és gyakorlatok ajánlásával is támogassa a gyermek mozgásfejlődését.

7. 6. A külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartás, fenntarthatóság megalapozása

„A környező világ iránti érdeklődés velünk születik.

Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk. Vannak emberek, akikben ez a szenvedély az idő múlására vagy az élet megpróbáltatás közepette kihűl, de vannak olyan szerencsések, akiket életük végéig hevít.”

(Gerald Durrell)

Az óvodapedagógus alapvető jelentőséggel bír a gyermekek pozitív természetképének kialakításában. De mit is kell tennünk azért, hogy az alkotó személyiség fejlődését segítsük? Egyrészt saját személyiségünket kell formálnunk: nyitottnak és fogékornak kell lennünk az új ismeretekre, másrészt alaposan ismernünk kell az embert körülvevő természetet, hogy képesek legyünk érte felelősséget vállalni.

A 3-7 éves gyereket nevelő óvodapedagógus a természeti környezet kínálta lehetőségek közül értelemszerűen a gyermekek életkori sajátosságaival adekvát ismeretátadási formákkal él.

Ennek az elvárásnak csak úgy tehetünk eleget, ha magunk is érdeklődő, szerencsésebb esetben aktív természetjáró, s naprakész ismeretanyaggal rendelkezünk, pl. kirándulások szervezése, vagy szakirodalom figyelemmel kísérése. Csak így érhetjük el, hogy a gyerekek lássák is, élvezzék is egy tájegység formáit nap- és évszakonként változó színeit. Élményszerűen ismerhessék meg más vidékek növény- állatvilágát: esztétikai élményben részesülhessenek, egy gondozott kert láttán eljussanak a rendetlenség, rongálás elítéléséhez.

Tiszteljék, szeressék és ápolják a körülöttük lévő növény- és állatvilágot, hogy felnőve ne váljanak közömbössé természetünk problémái iránt, a tevékenységekben örömet leljék, örömet szerezzenek másoknak, hozzátartozóiknak. A természetben való viselkedésre az óvónő ad mintát, mértéktartó magatartásával egyrészt kulturált viselkedésre bírja a gyerekeket, másrészt lehetővé teszi, hogy a gyerekek önfeledten csodálhassák a természet szépségét, ráébredhessenek értékeire, védelmének szükségességére.

A természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok, élmények, természeti jelenségek, tárgyak, növények és állatfajok apró csodáinak felfedeztetésével, élményszerű átélésével, érzelmileg kötődő, a környezettel harmonikusan élő gyermekek nevelése. Népi kultúra iránti tiszteletre nevelés, értékek és hagyományok ápolásával.

Alkalmat biztosítunk, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

- a környezet szeretetére, védelmére nevelünk
- felhívjuk a figyelmet az újrahasznosítás fontosságára
- segítjük a környezettudatos magatartás kialakulását, fenntarthatóságra nevelést
- a komplexitásra törekszünk, a felfedező és alkotókedv kibontakoztatására, kialakítjuk a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt, értékorientált magatartást

Célja:

- Olyan szokások, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és környezet harmonikus együttlétét.
- A gyermekek megfigyelőképességének, képzeletének, gondolkodásának, emlékezetének, nyelvi kifejezőképességének, társas magatartásának fejlesztése.
- Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket, körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket.
- Fogékonyak a körülöttük lévő környezet szépsége iránt, megtalálják a szépet és a jót, megbecsülik azt.
- Teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el a környezetünkben.

Feladata:

- Lehetőséget adunk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra. A tapasztalatszerzés módja az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés.
- Vegyük észre a tevékenységek közbeni lehetőségeket, építsünk gyermekek élményeire, tapasztalataira.
- A gyermekeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani.

A megvalósítás tartalma

Az óvodapedagógus a környezet tudatosság, környezetvédelem szempontjait figyelembe véve tervezi, alakítja ki a megfelelő tárgyi környezetet.(szelektív hulladék gyűjtő).

A környezetvédelmi szempontok megvalósulását folyamatosan ellenőrzi. (szemét gyűjtés, növény ápolás, stb).

A gyermek környezetével való kapcsolata mindig a felnőttek közvetítésével valósul meg, az óvodában az óvónő tudatos irányításával. A nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játsszák életüket. Az óvodában újraélik mindazokat az élményeiket, ami történik velük otthon, amit látnak a családban, hallanak, tapasztalnak az óvodában és a tágabb környezetükben. Lehetőséget ad a gyermeknek arra, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak. A komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolást, közlekedést, a helye viselkedést, ami a gyermekeknek segítségnyújtás a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezáltal magatartásformák, kialakulása valósul meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével. Mindehhez szükség van az óvónő érdeklődésére, lelkesedésére, empátiás készségére, színes egyéniségére, hisz modellként kell, hogy szolgáljon a gyermek előtt.

Segítse elő a gyermek önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. A fák, virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet jelentenek a kisgyermeknek.

A séták, kirándulások az óvoda udvarán, az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetősége kínálnak a gyermekeknek. Az óvónő lelkesedése, rácsodálkozása, serkenti a gyermekeket a gyűjtésre. Az óvodába lépéstől folyamatosan keressenek környezetükben fellelhető „kincseket”, szép lehullott falevelek, magvak, kavicsok. Gyűjtési feladat adásával az óvónő vigyázzon arra, hogy az a gyermekek által teljesíthető feladat legyen és ne a szülők házi feladata. A gyűjtött tárgyak kapcsán tartalmas beszélgetést kezdeményezhetünk a gyermekekkel, így a gyerekek ismereteit bővíthetjük, sőt felhasználhatjuk ezeket az értékes kincseket barkácsolásnál, különböző eszközök készítésénél. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthatunk a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. A természeti jelenségeket, változásokat, időjárással kapcsolatos dolgokat naponta többször is megfigyelhetjük. Hívjuk fel a gyermekek figyelmét az évszak adta a jellemző színekre, az évszakok esztétikájára, és arra, hogy az időjárás és az évszakok változása hogyan hat az élőlényekre. Nemcsak a

színekben, gyűjtésekben, de a hangulatban is igen gazdagok az évszakok. Beszélgetéseink során olyan új kifejezésekkel találkozhatnak a gyermekek, amivel a szókincsüket tovább gyarapíthatjuk. Minden évszaknak meg van a maga szépsége, amire rávezethetjük a gyermekeket cselekedtetéssel.

Őszel

Őszi falevelek, termések, kerti virágok gyűjtése az óvoda udvarán séta közben, kirándulások alkalmával. A természetes őszi környezetben való játék közben megtapasztalják, hogy a mászóka vas hideg, a fák nyirkosak, a talaj nedves és hideg. Megfigyelik a lehullott falevelek színét, a fa koronáját. Őszi ruhába öltözködünk. Megnevezzük a ruhadarabokat és testrészt, amire felvesszük. Meglátogatjuk a piacot, és közösen vásárolunk a gazdag őszi kínálatból. Közben ismerkedünk a színekkel: barna, sárga, zöld, piros.

A cselekvéseinket beszéddel kísérjük: elindulunk, megállunk, sétálunk, gyalogolunk, szaladunk, a falevél lehullik, lepereg, a száraz levél zizeg, ropog, a szél suhog, a virág kinyílik, elhervad stb.

Télen

A madarak részére madáreleséget gyűjtünk, közösen madáretetőt készítünk, pótoljuk az ennilót és megfigyeljük a madarakat. Összehasonlítjuk a téli öltözékünket az ősziével. Különböző játékokat játszunk a hóval, a jéggel. Hó várat, hóembert, hó állatokat készítünk, hó csatát vívunk, szánkózunk. Kísérleteket végzünk a hóval, jéggel, vízzel. Közben ismerkedünk a hó, a jég tulajdonságaival: hideg, puha, kemény, olvad, csúszik, átlátszó, fehér. Újabb kifejezéssel ismerkedünk meg: zúzmara, hóvirág, jégcsap, siklik, olvad stb.

Tavasszal

Ágakat, gallyakat, magvakat gyűjtünk, amit a csoportszobában közösen hajtunk, csiráztatunk. Így naponta alkalmunk nyílik a megfigyelésre, milyen változások történnek. A természetes tavaszi környezetben játék közben megfigyelhetjük a tavasz első jeleit: olvadás, tócsák, napsütés, ég színe, levegő illata, hőmérséklet. A fák bokrok változása. Összehasonlítást végzünk a tél és a tavasz között: a hó fehér volt, a talaj barna, a jégen csúszunk, a sárban tocsogunk. A tavaszi munkák megfigyelése, végzése. A tavaszi és a téli öltözékünk összehasonlítása. A tavaszi piac meglátogatása. Tavaszi zöldségek, gyümölcsök megfigyelése, megnevezése, közös elfogyasztása. Tavaszi virágok színének, nevének megnevezése. Szókincsbővítés: rügyfakadás, bimbó, sarjad.

Nyáron

Nyári képeket, virágokat, magvakat gyűjtünk. Beszélgetünk a nyári élményekről, ki hová szokott menni szabadidejében? Játék a vízben, homokban. Közös nyári séták, színes kavicsok gyűjtése. Nyári ruharabjaink megnevezése.

Szókincsbővítés: szerszámok megnevezése, cselekvéseink megnevezése: labdázik, fekszik, napozik, fürdik, pancsol, sarat dagaszt, csobog a víz, tűz a nap, stb.

Nyáron az időjárásnak különböző jelenségei is megfigyelhető, mint pl.: mennydörgés, villámlás, szivárvány.

Az évszakban nemcsak a változások figyelhetők meg, hanem a hozzájuk kapcsolódó aktualitások, ünnepek események. Ősszel: betakarítás, szüretelés. Télen: Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang, Tavasszal: Anyák napja, Gyermeknap. A környezetismeret kötetlen formában, kezdeményezésekben történik. A közeli réten, mezőn megfigyelhetjük az ott élő növényeket, bogarakat, állatvilágot. A háziállatokat is saját környezetükben figyelhetjük meg. A környezet változásainak megfigyeléséhez szükség van matematikai ismeretekre is. A matematikai tapasztalatszerzés is legeredményesebb természetes környezetben, tevékenységek során, spontán helyzetekben, probléma helyzetek teremtésével. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A matematikai nevelés elősegíti a gyermek környezetéről szerzett tapasztalatainak feldolgozását. A gyermekek már a meg lévő tapasztalataira építve fokozatosan előkészítjük a számfogalmak kialakítását, és geometriai tapasztalatokat szereztetünk velük. Megtanítjuk őket a térben tájékozódni. Óvodáskor végéig fokozatosan bővítjük ezeket a feladatokat. Közös megfigyeléseink alkalmával éreztessük meg a természet szépségét, mutassuk be a környezetvédelem és a környezet higiénés szerepét, az ember és minden más élőlény szempontjából. A természetet ismerő és szerető gyermekekből válhat csak természetvédő, környezetvédő ember. A tőlünk távolélő állatokról, növényekről, emberekről is szerezzünk be minél több információt: természetfilmekből, diákról, különböző könyvek, illetve képekről, amit közösen megbeszélünk.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információ szerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív és passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a konszenzusos beszéd gyakorlása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek meg tanul tájékozódni a természeti és társadalmi
- környezetben.

- Megismeri szülőföldjét, lakóhelyét, hazai tájakat, annak szépségét.
- A helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeit. Megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Tudják lakcímüket, szüleik nevét. Ismerik a falusi élet szokásait. Ismerik az őket körülvevő közlekedési lehetőségeket.
- Képesek az óvónő kérdéseit, gondolatait megérteni, követni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint válogatást, összehasonlítást, sorba rendezést végeznek.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket /több, kevesebb, ugyanannyi, rövidebb, hosszabb/
- Térben, való tájékozódásban értik és tudják az irányokat, a névutókat
- /alá, fölé, között stb./

Az óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése (HomeOffice) során:

A környezet megismerése és a környezet megismerésének lehetősége a hirtelen megváltozott hétköznapiakba vegyített sokszínű, érdekes, és izgalmas tevékenységek biztosításával átfogja az egész családi életet.

A szeretet, a kötődés, valamint különböző élménybefogadások keltésével az érzelmek és kifejezőképességek, valamint a különböző szokások kialakítására és fejlesztésére most fokozottan, és tudatosan szükséges hangsúlyt helyezni.

- Az óvodapedagógus téma, cél és feladat ajánlásainak fókuszában az egészség és a test védelme kell, hogy legyen!
- Az óvodapedagógus a családdal történő kapcsolattartása során építsen a gyermekek óvodában szerzett ismereteire, a közös óvodai programok, kirándulások és a gyermekek egyéb élményeire.
- A családok hatékony és folyamatos bevonásával az óvodapedagógus „ébressze fel” az érdeklődést a környezet és az egészségvédelem lehetőségeinek megismertetésével a családi és gyermeki szokások feltérképezésére (életmód és egészség: étkezés, fogápolás, pihenés, környezettudatosság, hagyományőrzés, stb.) és bátorítsa a szülőket új szokások és gyermeki viselkedésformák bevezetésére, a kialakult és megfelelő szokások megerősítésére.

- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra a tényre és lehetőségre, hogy a gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során számos, és életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szerezhettek. Különböző tartalmak ajánlásával tudatosítsa ezt a szülőknél, illetve támogassa a gyermekek matematikai élményeinek erősítését.
- Az óvodapedagógus gyűjtsön és adjon ötleteket a növények és állatok életének megfigyeléséhez, gondozásához.

7.7. Munka, munka jellegű tevékenységek

Célunk:

- A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése a cselekvő tapasztalás során
- Az erkölcsi tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvónő példaadásával.
- A sokféle, változatos munkajellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások alakuljanak ki, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek környezethez való viszonyát.

Feladatunk:

- Olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermekek számára elfogadható
- Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét, éljék át a munka örömét.
- Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, becsüeljék egymás munkájának eredményét. Saját és mások elismerése.
- Fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony, „attitűdök” kialakítása.
- Tudja önmagát kiszolgálni, jusson el a közösség érdekében végzett munkáig.

A megvalósítás tartalma

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű marad. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A munka az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Gyakorlás hatására kialakul a gyermekekben a munka céljának tudata, a felelősség érzet, és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is.

Munkavégzés közben – az óvónő céltudatos irányításával – a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről.

Fontos a gyermekekkel való együttműködés, és a folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mért fejlesztő értékelése.

Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amelyekhez kedvük van és a testi épségük veszélyeztetettsége nélkül képesek azt megvalósítani. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti. Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. Megtanulják a legszükségesebb eszközök használatát, azok neveit.

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias, megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Munkavégzés során alakul:

- kötelességtudatuk
- felelősségtudatuk
- erősödik kezdeményezőkézségük
- fejlődik együttműködési képességük

Fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy hatású, ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket. Meg kell teremteni a munkához szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. A napirendben megfelelő időt biztosítsunk, a gyermekek maguk ismerjék fel a munka elvégzésének szükségességét. Kiscsoportban a saját személyükkel kapcsolatos munkákat sajátítják el, majd fokozatosan válnak képessé az egymásért végzett munkára, a naposságra, az alkalomszerű munkák teljesítésére.

Munkajellemű tevékenységek az óvodában

Önkiszolgálás, naposi munka, alkalomszerű munka, megbízások, növény gondozása, környezet rendjének megőrzése, az évszakokhoz fűződő munkatevékenységek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Segítsenek önmagukon, észreveszik, ha valamit meg kell csinálni,
- Környezetüket igényüknek megfelelően alakítják,
- A rájuk bízott feladatot, munkát, önállóan, szívesen végzik,
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendjére,
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák,
- A közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatuk alakulásához,
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, a dolgozó ember iránti tisztelet,
- Naposi munkát szívesen végzik, segítenek az óvoda rendjének
- fenntartásában, megbízatásaikat számon tartják.

Az óvodán kívüli óvodai nevelés Munka, munka jellegű tevékenységek megszervezése (HomeOffice) során:

A családok tartós otthonléte – kivált, ha az bezártsággal is együtt járó – számos lehetőség nyílik a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek felkínálására és gyakorlására.

A gyermekek általában örömmel és szívesen vesznek részt otthon is a különböző munkafolyamatokban, melyek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetőségei. Ilyen tevékenységek: az önkiszolgálás, a segítség a szülőknek/nagyszülőknek, a testvérekkel együtt, értük, az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése (szelektív hulladékok szétválogatása, növény és kisállat gondozás), stb.

Az elvégzett munka minőségét számos szülői és pedagógusi ráhatás befolyásolja, mint pld. az idő szűkössége, a megfelelő feltételek biztosítása, a felnőttek által nyújtandó segítség vagy annak hiánya, stb.

A hosszas családi együttlét során célszerű átgondolni a gyermekek játékos formában történő bevonásának lehetőségeit és gyakorlatát.

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek a belső és külső környezetben végezhető munkák feltételeinek megteremtéséhez, a gyermeki munka tudatos szervezéséhez.
- Ösztönözze a szülőket a gyermekkel való együttműködésre.
- Erősítse a szülőket abban, hogy folyamatosan, konkrétan és reálisan, a gyermeket saját magához mérten részesítsék fejlesztő értékelésben

7. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja:

- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a környezetében szerzett tapasztalataira építve irányítjuk a gyermeki gondolkodás fejlődését.
- A tevékenységekbe ágyazott szemléletes gondolkodás, fogalomalkotás, szóbeli kifejezés és értelmi képességek fejlesztése.
- Sokoldalú cselekedtetés közben fejleszteni a gyermek értelmi képességeit, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával iskolai életmódra való előkészítés.
- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése

Feladata:

- A tanulás feltételeinek megteremtése.
- A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás érdekében.
- A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása, a környezet önálló megfigyeltetése, felfedezésére való nevelés, kreativitás erősítése. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás, és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- A cselekvéses tanulás

- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati probléma megoldás.

A megvalósítás tartalma

A pedagógus az ismeretet **tapasztalati lehetőségek**, megteremtése által adja át, biztosítva a lehetőséget arra, hogy játékon, művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg a gyermek azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a „még több” megismerésére, a tanulás örömeinek kielégítésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg.

Az értelmi fejlesztés megtervezésénél a gyermekek kíváncsiságára építünk. Nevelési céljaink elérése érdekében a tanulás spontán, másrészt az óvónők által tudatosan megtervezett rendszeres, szervezett időkeretek között folyik. A beszoktatás idején, majd a mindennapi élet lehetőségeit kihasználva arra törekszünk, hogy megismerjük az egyes gyermekeket, annak szellemi, testi, mentális, szociális képességeit, és ehhez a fejlettségi szinthez tervezzük meg a nevelési-tanulási folyamatot. A tudatosan megtervezett ismeretnyújtásnál tehát nem csupán az életkori sajátosságokat vesszük figyelembe, hanem az egyéni fejlődést, annak ütemét, ebből fakadóan az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás áthatja az egész napi tevékenységet. Erre azért van szükség, mert a gyermekek összetételéből adódóan azonos életkoron belül is lényeges eltérések mutatkoznak, a gyermekek szociális kultúrájában, ismeretanyagában, értékrendjében, szokásrendjében. Az egyéni bánásmóddal, a személyre szóló figyelemmel, a differenciált feladat adással és segítségnyújtással csökkentjük a fejlődésben észlelt lemaradást, valamint segítjük a tehetségek dinamikus fejlődését, így az alulteljesítő, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kaphatnak. Célunk az, hogy pozitív viszony alakuljon ki a gyermekekben a megismeréshez, szeressenek, akarjanak egy-egy tevékenységben részt venni, egy megkezdett munkafolyamatot befejezni. Ezért a gátló kudarcok kiküszöbölésére törekszünk és erősítjük az örömteli tapasztalat szerzőtevékenységeket, melyet a buzdítás, a személyre szabott pozitív értékelés, a pozitív megerősítés kísér. Az intézmény pedagógusai az intézmény pedagógiai programjával összhangban korszerű nevelési- oktatási módszereket, eljárásokat, technikákat alkalmaznak.

Lehetőségünk van a szervezett – kötött, szervezett-kötetlen foglalkozások megválasztására. A választást a tevékenységben rejlő feladat határozza meg. A kötött foglalkozások választása esetén is törekszünk az oldott, játékos ismeretnyújtásra, amely érzékszerv bevonásával,